

COMUNA PERIȘANI

Str.Principală nr. 135

JUDEȚUL VÂLCEA

Tel/Fax:0250757280/0250757202 – e.mail: perisani@vl.e-adm.ro

CONSILIUL LOCAL

HOTĂRÂREA NR. 31

Privitor la : aprobarea strategiei de dezvoltare locală a comunei Perișani pentru perioada 2021-2027.

Consiliul Local al comunei Perișani , județul Vâlcea, întrunit în ședința ordinară din data de 31 mai 2022, la care participă un numar de 9 consilieri din totalul de 11 consilieri în funcție ;

Văzând că prin Hotărârea Consiliului Local Perișani nr.26 din 18 aprilie 2022 domnul consilier Ilie Popa a fost ales președinte de ședință.

Având in vedere raportul de specialitate înregistrat la nr. 3853 din 20 mai 2022 prezentat de către consilierul juridic din cadrul aparatului de specialitate al primarului si referatul de aprobare înregistrata la nr. 3854 din 20 mai 2022 prezentată de catre viceprimarul cu atributii de primar al comunei prin care se propune aprobarea strategiei de dezvoltare locală a comunei Perișani pentru perioada 2021-2027.

Ținând cont de raportul de avizare al comisiei pentru administratie publică locală juridică, apararea ordinii publice si a drepturilor cetatenești înregistrată la nr. 4029 din 30 mai 2022, raportul comisiei pentru invatamant, sănătate, cultură, activitati sportive si de agrement înregistrat la nr. 4030 din 30 mai 2022 și raportul comisiei pentru programe de dezvoltare economico sociale, buget, finante, administrarea domeniului public si privat al comunei, gospodarie comunală, protectia mediului, servicii și comerț înregistrat la nr. 4031 din 30 mai 2022 prin care se avizează favorabil proiectul de hotărâre;

Ținând seama de raportul de avizare sub aspectul legalității proiectului de hotărâre întocmit de secretarul comunei, înregistrat la nr. 3855 din 20 mai 2022, prin care se avizează favorabil proiectul de hotărâre;

Văzând ca s-au respectat prevederile art.7 din Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare.

In conformitate cu prevederile art.129, alin.2,litera b si alin. 4, litera e din Ordonanța de Urgență nr.57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

În temeiul art. 139 alin.(1) și art.196, alin.(1), lit.a din Ordonanța de Urgență nr.57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare, cu un număr de 9 voturi „pentru”, adoptă următoarea,

HOTĂRÂRE:

Art.1 Se aprobă strategia de dezvoltare locală a comunei Perișani pentru perioada 2021-2027, conform anexei care face parte integrantă din prezenta hotărâre,

Art.2 Prezenta hotărâre va fi dusă la îndeplinire de către viceprimarul cu atribuții de primar al comunei prin compartimentele de specialitate.

Art.3 Prezenta hotărâre va fi adusă la cunoștință publică prin afișare la sediul primăriei, publicată pe pagina de internet www.perisani.ro, în Monitorul Oficial Local și comunicată prin grija secretarului general:

- primarului comunei Perișani;
- prefectului județului Vâlcea, pentru controlul legalității;

Perișani la; 31 mai 2022

Presedinte de sedinta,
Ilie Popa

Contrasemnează,
Secretar general UAT,
Nicolae Sorin Antonescu

Nr.ex.6
Red/Dact.A.S.

PRIMĂRIA COMUNEI PERIȘANI

Tel/Fax:0250757280/0250757202 – e.mail: perisani@vl.e-adm.ro

Primaria comunei Perisani

Judetul Valcea

Cod fiscal 2541703 Telefon / fax 0250-757280; 0250-757202

CUPRINS:

I. INTRODUCERE

I.1. Principiile de abordare a dezvoltării economico-sociale locale	3
I.2. Cadrul conceptual al elaborării strategiei de dezvoltare locala	4

II. CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORARII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE 5

II.1. Contextul european de dezvoltare	5
II.1.1. Europa 2027 – O strategie europeana pentru crestere inteligenta, Durabila si favorabila incluziunii	5
II.1.2. Elementele cadrului strategic comun 2021-2027	8
II.1.3. Politica de coeziune a UE 2021-2027	9
II.1.4. Politica Agricola Comuna (PAC)	11
II.1.5. Cadrul Financiar Multianual 2021-2027	15

II.2. Contextul national de dezvoltare durabila 18

II.2.1. Context macroeconomic - demersuri la nivel national pentru asigurarea convergentei cu strategia europeana	18
II.2.2. Obiectivele nationale asumate in contextual strategiei Europa 2027	18
II.2.3.2. Acordul de parteneriat propus pentru Romania pentru perioada de programare 2021-2027	25
II.2.3.3. Strategia de dezvoltare rurală a României 2021-2027	25

II.3. Contextul regional de dezvoltare durabila 27

II.3.1. Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia	27
II.3.2. Politica de dezvoltare a regiunii Sud-Vest Oltenia	29

II.4. Contextul judetean de dezvoltare durabila 33

II.4.1. Prezentare generala	33
II.4.2. Direcțiile de intervenție ale strategiei judetene de dezvoltare socio-economice	36

II.5. Contextul local de dezvoltare durabila	38
II.5.1. Prezentarea generala a comunei Perisani	38
II.5.2. Istorie si traditii	42
II.5.3. Populatia si dezvoltarea sociala	45
II.5.4. Infrastructura, organizarea teritoriului, servicii si utilitati publice	47
II.5.5. Educatie	56
II.5.6. Cultura, sport si agrement	62
II.5.7. Sanatate si asistenta sociala	67
II.5.8. Economia locala	70
II.5.9. Administratia publica locala	78
III. DIRECTIILE DE DEZVOLTARE SI OBIECTIVELE STRATEGICE ALE COMUNEI PERISANI	79
IV. PLANUL DE MASURI SI ACTIUNI	95
V. SURSE DE FINANTARE DISPONIBILE	106
Bibliografie	131

I. INTRODUCERE

I.1. Principiile de abordare a dezvoltării economico-sociale locale

Elaborarea strategiei de dezvoltare locala are ca scop identificarea, analiza si implementarea obiectivelor strategice de dezvoltare a comunicatii locale in domeniile de actiune identificate la nivel local, si integrate in cele la nivel judetean, regional, national si european. Realizarea obiectivelor strategice, in special in sfera economica au ca rezultat dezvoltarea economica locala, cresterea calitatii vietii si bunastarii sociale.

Dezvoltarea economică locală este procesul prin care administrația locală și/sau comunitatea bazată pe grupuri, administrează resursele existente și intră într-un nou angajament de parteneriat fie cu sectorul privat, fie una cu cealaltă, pentru a crea noi locuri de muncă și pentru a stimula activitățile economice într-o zonă economică bine definită.

Dezvoltarea economică presupune dezvoltarea capacității economice regionale sau locale și formularea răspunsului la schimbările economice, tehnologice, sociale, etc. Dezvoltarea care, îndeplinind cerințele generației actuale, facilitează generațiilor viitoare îndeplinirea propriilor opțiuni, este dezvoltare durabilă. Dezvoltarea durabilă urmărește reconcilierea între două aspirații fundamentale, și anume necesitatea dezvoltării economice și sociale, dar și protecția și îmbunătățirea stării mediului.

In elaborarea strategiei de dezvoltare au fost utilizate elementele specifice locale:

- date economice,
- date privind populatie,
- infrastructura,
- mediul inconjurator,
- amenajarea teritoriului,
- analiza distributiei serviciilor etc.,

precum si de la o evaluare realista a modului in care comunitatea locala doreste sa evolueze.

Strategia a fost elaborata cu contributia comunitatii, a angajatilor din institutiile publice locale, agentilor economici, institutiilor si organizatiilor locale, prin intermediul sondajelor, consultarilor comunitatii si dezbaterii publice care au reunit comunitatea intr-un exercitiu de democratie participativa si efort colectiv de trasare a propriului viitor.

Ca urmare, din punct de vedere metodologic, strategia are la baza si se fundamenteaza pe urmatoarele instrumente si proceduri de lucru:

- analiza de continut;
- analiza de date statistice din surse organizate;
- comparatii de date statistice pe scara evolutiva;

- analiza SWOT;
- analiza si interpretarea unor studii, rapoarte, cercetari, strategii si norme locale, judetene, regionale, nationale si europene.

1.2. Cadrul conceptual al elaborării strategiei de dezvoltare locala

Conceptul de dezvoltarea durabilă a comunităților rurale isi are originile la nivel mondial din anul 1992, în cadrul Conferinței de la Rio de Janeiro, 170 de state, printre care și România, au recunoscut în mod unanim și au căzut de acord asupra nevoii urgente de a adopta o strategie globală pentru secolul următor, denumita „AGENDA 21”.

Conform prevederilor stabilite în cadrul Conferinței de la Rio, fiecare autoritate locală are obligația de a elabora propria strategie de dezvoltare durabilă. Agenda 21 Locală implică necesitatea ca autoritățile locale să lucreze în parteneriat cu toate sectoarele comunității respective, punând accentul pe participarea comunității și pe democrația locală lărgită, oferind o modalitate de integrare a problemelor sociale, economice și de mediu, care să conducă, în final, la definirea de obiective, strategii, politici și acțiuni la nivel local.

Agenda 21 recunoaște că autoritățile / municipalitățile locale au de jucat un rol crucial în dezvoltarea durabilă, deoarece:

- reprezintă comunitatea locală și lucrează în numele ei;
- au un rol planificator important, deoarece desfașoară, delegă sau influențează multe din serviciile de care depinde calitatea vieții;
- administrează/posedă părți importante din patrimoniul construit sau natural; pot influența prin educație, sfaturi, informații și exemplu propriu;
- pot cataliza parteneriate cu alte organizații; au un impact mare în calitate de consumatori, achizitori și patroni.

Dezvoltarea durabilă a comunităților are ca scop major eradicarea sărăciei la nivel local, punând accent pe resursele locale, care pot fi structurate în patru categorii:

- capitalul uman: cunoștințe, abilități, capacități, creativitate, strategii de adaptare;
- capitalul fizic: clădiri, drumuri, rețele etc.;
- capitalul natural: sol, aer, apa, flora, fauna etc.;
- capitalul social: structuri de administrare și luare a deciziilor, comunitatea, cultura.

Dezvoltarea rurală poate fi considerată și un demers de dezvoltare teritorială, ea incluzând aspecte economice, social-politice, culturale, ecologice etc., prin stimularea și favorizarea dezvoltării interne, mobilizând, în acest sens, mijloacele umane și financiare care concură la această dezvoltare și asigurând convergența.

II. CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORARII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE

II.1. Contextul european de dezvoltare

Europa trece printr-o perioadă de transformare. Criza a anulat anii de progrese economice și sociale și a pus în evidență deficiențele structurale ale economiei Europei. Între timp, lumea evoluează rapid, iar provocările pe termen lung (globalizarea, presiunea exercitată asupra resurselor, îmbătrânirea) se intensifică.

Din cauza crizei, obiectivul de garantare a unei creșteri economice viitoare este mult mai greu de realizat. Situația încă fragilă a sistemului financiar frânează redresarea, având în vedere dificultățile cu care se confruntă atât întreprinderile, cât și gospodăriile pentru a obține credite, a cheltui și a investi.

Europa poate reuși dacă acționează în mod colectiv, ca Uniune, trebuind să facă față următoarelor provocări: deficiente structurale (rata medie de creștere a Europei este net inferioară față de a principalilor parteneri economici, ratele de ocupare a forței de muncă în Europa sunt inferioare cu a altor state ale lumii ca SUA sau Japonia, accelerarea îmbătrânirii populației), intensificării provocărilor globale (economii globale tot mai interconectate, nevoia finanțelor mondiale de măsuri corective, provocări globale legate de clima), trecerea la acțiune pentru evitarea declinului și ieșirea din criza.

II.1.1. Europa 2027 – O strategie europeană pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii

Începând cu anul 2008, Uniunea Europeană a fost puternic afectată de criza financiară, transformată rapid într-o criza economică globală cu largi implicații sociale și care a eclipsat efectele benefice aduse de Strategia Lisabona pentru creștere economică și locuri de muncă. Uniunea a răspuns rapid acestei noi provocări, inițial printr-un „Plan European de Redresare Economică” și, ulterior, prin gândirea unei noi strategii economice mai realiste pentru orizontul anului 2027.

În luna martie 2010, Comisia Europeană a lansat această nouă strategie prin comunicarea „Europa 2027 – O strategie europeană pentru creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”, care încorporează, în chiar titlul său, trinomul de priorități ale strategiei în acest deceniu.

Obiective strategiei Europa 2027

Cele 5 obiective principale (concretizate în 8 ținte numerice) propuse pentru atingerea celor 3 priorități, la nivelul UE, până în 2027 sunt:

Ocuparea forței de muncă: rata de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani.

Cercetare și dezvoltare: alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare.

Schimbari climatice și energie: reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990,

creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%, creșterea cu 20% a eficienței energetice.

Educatie: reducerea abandonului școlar la sub 10%, creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației cu vârsta cuprinsă între 30-34 de ani.

Saracie și excluziune socială: reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma săraciei și a excluziunii sociale.

Priorități strategice Europa 2027

Cinci priorități investiționale mijlocite optim de UE

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

o **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

o **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

o **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale

o **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

o **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

EUROPA 2027: PREZENTARE GENERALĂ

OBIECTIVE PRINCIPALE

- ✓ Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de la 69%, cât este în prezent, la cel puțin 75%.
- ✓ Atângerea obiectivului de a investi în cercetare și dezvoltare (C-D) 3% din PIB, în special prin asigurarea unor condiții mai favorabile pentru investiții ale sectorului privat în C-D, și stabilirea unui nou indicator pentru inovare.
- ✓ Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% față de nivelurile din 1990 sau cu 30% dacă există condiții favorabile în acest sens, creșterea cu 20% a ponderii energiei regenerabile în consumul nostru final de energie și creșterea cu 20% a eficienței energetice.
- ✓ Reducerea ratei abandonului școlar timpuriu de la 15%, cât este în prezent, la 10% și creșterea procentului de populație cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii postuniversitare de la 31% la cel puțin 40%.
- ✓ Reducerea numărului cetățenilor europeni care trăiesc sub pragul sărăciei cu 25%, astfel încât 20 de milioane de oameni să nu mai trăiască în sărăcie.

CREȘTERE INTELIGENTĂ	CREȘTERE DURABILĂ	CREȘTERE FAVORABILĂ INCLUZIUNI
INOVARE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ O Uniune a inovării ”, menită să îmbunătățească condițiile-cadru și accesul la finanțare pentru cercetare și inovare, astfel încât să se consolideze lanțul inovării și să se stimuleze nivelul investițiilor pe întreg teritoriul Uniunii.	CLIMĂ, ENERGIE ȘI MOBILITATE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor ”, menită să sprijine decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor prin decarbonizarea economiei, sporirea utilizării surselor regenerabile, modernizarea transporturilor și promovarea eficienței energetice.	LOCURI DE MUNCĂ ȘI COMPETENȚE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă ”, menită să modernizeze piețele muncii prin facilitarea mobilității forței de muncă și dezvoltarea competențelor de-a lungul întregii vieți, în vederea creșterii participării forței de muncă și a unei mai mari concordanțe între oferta și cererea de pe piața muncii.
EDUCAȚIE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ Tineretul în mișcare ”, menită să sporească performanțele sistemelor educaționale și atractivitatea pe plan internațional a învățământului superior european.	COMPETITIVITATE Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ O politică industrială adaptată erei globalizării ”, menită să îmbunătățească mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și să sprijine dezvoltarea unei baze industriale solide și sustenabile, capabilă să facă față concurenței globale.	COMBATEREA SĂRĂCIEI Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ O platformă europeană de combatere a sărăciei ”, menită să asigure coeziunea socială și teritorială, astfel încât avantajele creșterii și ale creării de locuri de muncă să fie accesibile pe scară largă, iar cei care trebuie să facă față sărăciei și excluziunii sociale să aibă posibilitatea de a avea o viață demnă și de a avea un rol activ în societate.
SOCIETATEA DIGITALĂ Inițiativa emblematică a Uniunii Europene „ O agendă digitală pentru Europa ”, menită să accelereze dezvoltarea de rețele de internet de mare viteză și să permită gospodăriilor și întreprinderilor să beneficieze pe deplin de avantajele pieții unice digitale.		

II.1.2. ELEMENTELE CADRULUI STRATEGIC COMUN 2021-2027

La nivel european, orientarea strategică privind utilizarea fondurilor europene este dată de Cadrul Strategic Comun (CSC), care acoperă cele cinci mari fonduri europene:

- Fondul European pentru Dezvoltare Regională,
- Fondul Social European,
- Fondul de Coeziune,
- Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală,
- Fondul European Maritim pentru Pescuit.

Comisia a propus un regulament privind dispozițiile comune pentru toate cele cinci fonduri. Propunerea prevede o coordonare mult mai strânsă a fondurilor pentru a obține:

- concentrarea resurselor asupra obiectivelor strategiei Europa 2027, prin intermediul unui set comun de obiective tematice la care fondurile vor contribui;
- simplificare prin modalități de planificare și de punere în aplicare mai coerente;
- o mai mare atenție acordată rezultatelor, prin intermediul unui cadru și a unei reserve de performanță;
- armonizarea normelor de eligibilitate și extinderea opțiunilor simplificate în materie de costuri, pentru a reduce sarcina administrativă pentru beneficiari și autoritățile de management.

CSC prezintă drept scop sporirea coerenței între angajamentele politice asumate în contextul strategiei Europa 2027 și investițiile de pe teren. El încurajează integrarea, definind modalitățile de colaborare între fonduri. El constituie o sursă de orientare strategică, care trebuie tradusă de către statele membre și regiuni în programarea fondurilor aparținând CSC, în contextual necesităților, oportunităților și provocărilor lor specifice.

Astfel, din punct de vedere strategic, proiectele de regulamente prevăd faptul că fondurile CSC vor complete intervențiile naționale, regionale și locale în implementarea Strategiei Uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și incluzivă (Strategia Europa 2027), luând în considerare contextul specific din fiecare stat membru.

Obiectivele tematice prevazute in Cadrul Strategic Comun (CSC)

Strategia Europa 2027 constituie cadrul politic al Uniunii Europene în actualul deceniu: cele cinci obiective principale ale acesteia definesc poziția pe care UE dorește să o atingă în 2027 și orientările integrate stabilesc orientările de politică pe termen mediu. În vederea obținerii de rezultate, a fost pusă în aplicare o guvernare economică mai puternică. Ea traduce prioritățile tematice și obiectivele naționale și pe recomandările specifice pentru fiecare țară.

Pachetul legislativ prezentat de către Comisia Europeană în octombrie 2011, prevede consolidarea procesului de programare strategică prin concentrarea fondurilor europene pe cele 11 obiective tematice (OT), corelate cu prioritățile Strategiei Europa 2027, pentru a maximiza impactul politicii în ceea ce privește realizarea priorităților europene, respectiv:

- consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- îmbunătățirea accesului și a utilizării și creșterea calității tehnologiilor informației și comunicațiilor;
- îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol (în cazul FEADR) și a sectorului pescuitului și acvaculturii (pentru FEMP);
- sprijinirea tranziției către o economie cu consum scăzut de dioxid de carbon în toate sectoarele;
- promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor;
- protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
- promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
- promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;
- promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
- consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă.

Obiectivele tematice sunt transpuse în priorități de investiții specifice pentru fiecare fond în parte.

II.1.3. Politica de coeziune a UE 2021-2027

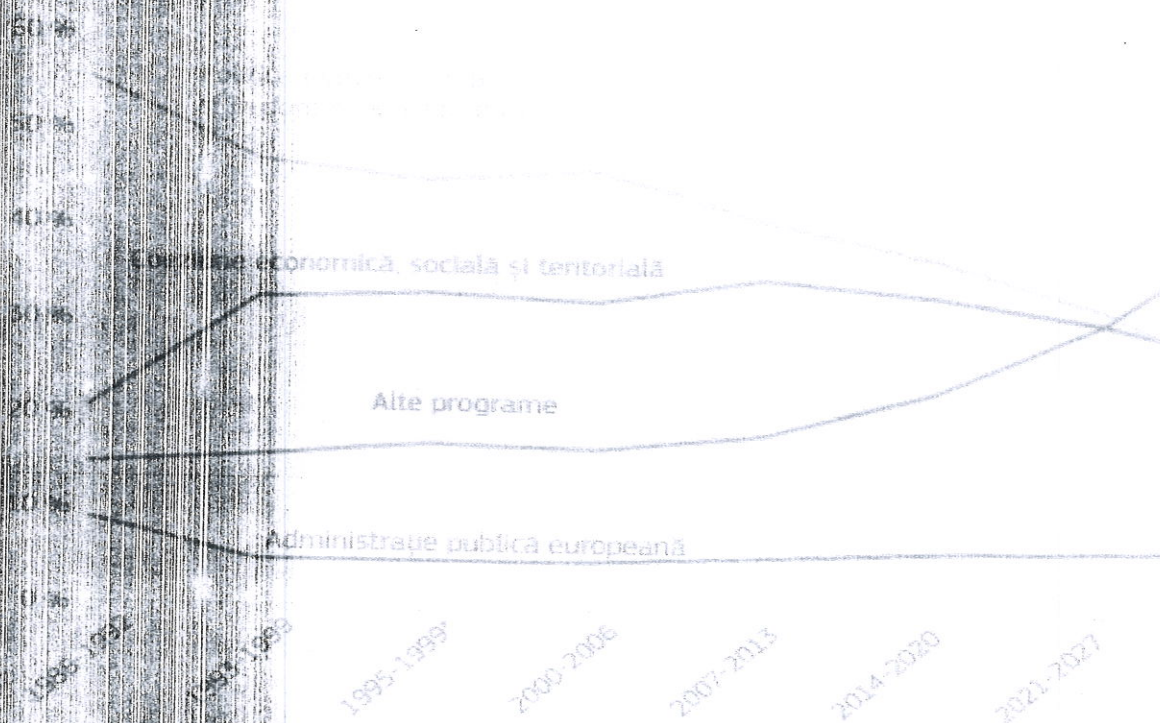
Politica de coeziune – În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE.

Cinci priorități investiționale:

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65% - 85% din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

- **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane, sub denumirea Inițiativa urbană europeană.

Sursă: Comisia Europeană

Nota: Seria de date începe din 1995

Simplificare: reguli mai scurte, mai puține și mai clare

Conform Comisiei Europene, pentru întreprinderile și antreprenorii care beneficiază de sprijinul UE, noul cadru oferă mai puțină birocrație și modalități mai simple de solicitare a plăților, prin utilizarea opțiunilor simplificate în materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verificărilor.

Un cadru mai flexibil

Noul cadru reunește stabilitatea necesară planificării investițiilor cu nivelul corespunzător de flexibilitate bugetară, pentru a face față unor evenimente neprevăzute. O evaluare intermediară va determina dacă este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finanțare, pe baza priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernarea economică a Uniunii

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplina complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migranților la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migranților în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor socială și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze o parte din propria alocare pentru a finanța proiecte în altă parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcătuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Pe baza a nouă obiective clare, viitoarea PAC va continua să asigure accesul la alimente de calitate superioară și un sprijin puternic pentru modelul european de agricultură, care este unic.

Cele 9 obiective ale viitoarei PAC sunt:

- *să le asigure fermierilor un venit echitabil*
- *să îmbunătățească competitivitatea*
- *să restabilească echilibrul de putere în lanțul alimentar*
- *să combată schimbările climatice*
- *să protejeze mediul*
- *să conserve peisajele și biodiversitatea*
- *să sprijine reînnoirea generațională*
- *să ajute la dinamizarea zonelor rurale*
- *să protejeze calitatea alimentelor și sănătatea*

PAC este o politică adoptată de toate statele membre ale Uniunii Europene. Ea este gestionată și finanțată la nivel european din resursele bugetului anual al UE.

Câteva date importante în istoria PAC:

1958 Conferința de la Stresa

1960 Comisia prezintă Consiliului propunerile sale privind elaborarea și implementarea PAC

1962 Primele reglementări ale pieței sunt decise.

1968 PAC intră în faza sa definitivă: aplicarea prețurilor comune.

1972 Primele directive socio-structurale sunt decretate.

1979 În fața creșterii fără precedent a excedentelor în producția de lapte se decide instituirea unei prelevări de co-responsabilitate.

1980 Consiliul Ministrilor admite principiul fixării obiectivelor de producție.

1984 Sunt stabilite cote la producția de lapte.

1985 Comisia publică memorandumul denumit Perspectivele PAC - Cartea verde a Comisiei.

1988 Este instaurată disciplina bugetară și regimul zis de "stabilizatori".

1992 Reforma McShary este decisă.

Sprrijin mai bine direcționat, pentru mai multă echitate

Pentru a asigura stabilitatea și predictibilitatea, sprijinul pentru venit va rămâne o parte esențială a PAC. În cadrul acestuia, plățile de bază vor depinde în continuare de suprafața fermei, în hectare. Viitoarea PAC vrea însă să prioritizeze fermele mici și mijlocii și să încurajeze tinerii să devină fermieri. De aceea, Comisia propune ca:

- sprijinul pe hectar să fie mai mare **pentru fermele mici și mijlocii**
- proporția de plăți directe primite de o fermă dincolo de suma de 60 000 EUR să fie redusă, iar plățile să fie limitate la 100 000 EUR/fermă, pentru **o distribuție mai echitabilă a plăților**
- minimam 2 % din plățile directe alocate fiecărei țări din UE să fie rezervate pentru **tinerii fermieri**, fonduri care ar urma să fie însoțite de sprijin financiar din cadrul măsurilor pentru dezvoltare rurală și a celor care facilitează accesul la terenuri și transferul de terenuri
- țările UE să trebuiască să se asigure că nu primesc sprijin decât fermierii veritabili.

Ambiții mai mari pentru protecția mediului și combaterea schimbărilor climatice

Fermierii joacă un rol-cheie în combaterea schimbărilor climatice, protejarea mediului și conservarea peisajelor și a biodiversității. Propunerea Comisiei Europene stabilește ambiții mari în aceste direcții. Printre cerințele obligatorii ar urma să se numere:

- **conservarea solurilor bogate în carbon**, prin protejarea zonelor umede și a turbăriilor
- utilizarea unui instrument obligatoriu pentru gestionarea nutrienților, menit să amelioreze **calitatea apei** și să reducă nivelurile de amoniac și de protoxid de azot
- **rotatia culturilor**, în locul diversificării acestora

Fermierii vor putea să acționeze și mai decisiv, urmând să fie recompensați dacă depășesc cerințele obligatorii. Statele membre vor dezvolta programe ecologice voluntare pentru a sprijini și stimula fermierii să adopte practici agricole benefice pentru climă și mediu.

Fermierii europeni, în centrul societății

Fermierii sunt inima comunităților rurale. Ei dau întregii Europe bunuri publice vitale. Viitoarea PAC propune stimularea zonelor rurale prin măsuri care:

- să ajute **tinerii** să devină fermieri, prin îndrumare oferită de fermieri mai experimentați, prin îmbunătățirea transferului de cunoștințe de la o generație la alta și prin dezvoltarea unor planuri de succesiune
- să încurajeze statele membre să facă mai mult la nivel național, de exemplu prin norme mai flexibile privind impozitarea și moștenirea, pentru a îmbunătăți accesul tinerilor fermieri la terenuri
- să le impună fermierilor cerințe mai stricte de **siguranță și calitate a alimentelor**, de exemplu prin acordarea sprijinului financiar doar dacă aceștia respectă normele de reducere a utilizării pesticidelor sau antibioticelor

Un nou mod de lucru

Comisia Europeană propune un sistem mai flexibil, cu un mod de lucru mai simplu și mai modern. Politica va muta accentul de pe conformitate și reguli pe rezultate și performanță.

Tările UE vor elabora planuri strategice în care să arate cum intenționează să atingă cele 9 obiective europene utilizând instrumentele PAC și, în același timp, să satisfacă nevoile specifice ale fermierilor și comunităților lor rurale.

Noul mod de lucru va mai presupune:

simplificarea proceselor administrative: țările vor trimite un singur plan strategic care să acopere plățile rurale, dezvoltarea rurală și strategiile sectoriale
 facilitarea practicilor care protejează mediul: plecând de la un set de standarde și obiective valabile în toată Uniunea, fiecare țară își va adapta la realitatea din teritoriu toate acțiunile menite să protejeze mediul și să combată schimbările climatice simplificarea sprijinului pentru tinerii fermieri: planul strategic unic va asigura coerența acțiunilor de sprijinire a reînnoirii generaționale, întrucât va acoperi atât plățile directe, cât și dezvoltarea rurală. În plus, tinerii fermieri vor putea obține mai ușor sprijin complementar pentru venit și pentru instalare, întrucât se vor reduce criteriile UE de eligibilitate.

Stimularea inovării

Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil. Viitoarea PAC va încuraja investițiile mai mari în cercetare și inovare și, totodată, va ajuta fermierii și comunitățile rurale să profite de rezultate.

Este foarte important să construim sisteme mai solide de cunoștințe și inovare în agricultură (AKIS), prin care să susținem inițierea și dezvoltarea proiectelor de inovare, să le difuzăm rezultatele și să le folosim cât mai mult posibil. Includerea strategiilor naționale AKIS în planurile strategice ale PAC, așa cum prevede articolul 102 din propunerea de regulament de stabilire a unor norme de sprijin pentru planurile strategice care urmează să fie elaborate de țările UE în cadrul PAC, va stimula structurarea și organizarea ecosistemului național de inovare. Dacă toate țările UE ar avea sisteme AKIS care funcționează bine, s-ar evita dublarea eforturilor, s-ar reduce costurile, s-ar mări impactul finanțării europene, naționale și regionale și s-ar accelera inovarea.

Strategiile AKIS de succes au patru seturi principale de acțiuni:

consolidarea fluxurilor de cunoștințe și a legăturilor dintre cercetare și practică
 consolidarea tuturor serviciilor de consiliere pentru fermieri și susținerea unei bune comunicări între acestea în cadrul AKIS
 consolidarea inovării interactive care reunește mai multe teme și mai multe țări

sprijinirea tranziției digitale în agricultură

Comisia Europeană a propus alocarea a 10 miliarde EUR din programul Orizont Europa pentru cercetare și inovare în domeniul alimentar, agricol, al dezvoltării rurale și al bioeconomiei. Parteneriatul european pentru inovare în domeniul agriculturii (PEI-AGRI) va continua să concentreze sursele de finanțare ale programului Orizont Europa și ale programelor de dezvoltare rurală pentru a stimula competitivitatea și sustenabilitatea agriculturii și silviculturii.

II.1.5. Cadrul Financiar Multianual 2021-2027

Cadrul financiar multianual (CFM, fostele „perspective financiare”) nu reprezintă bugetul UE pentru o perioadă de șapte ani, ci un mecanism menit să asigure previzibilitatea cheltuielilor UE și, în același timp, respectarea unei discipline bugetare stricte.

CFM definește sumele maxime („plafoanele”) pentru fiecare domeniu de cheltuieli majore din bugetul Uniunii. În acest context, în fiecare an, Parlamentul European și Consiliul, care reprezintă

„autoritatea bugetară” a Uniunii, trebuie să stabilească de comun acord bugetul pentru anul următor. În realitate, bugetul anual adoptat se situează întotdeauna sub plafonul global al CFM.

Bugetul UE transpune „politica în cifre”. Ca atare, finanțarea trebuie să reflecte cadrul de reglementare existent și prioritățile politice în domeniile relevante. Finanțarea trebuie să permită obținerea rezultatelor scontate – autoritățile publice nu au un „drept” de a primi fonduri pentru le cheltui cum doresc, ci primesc finanțare din partea UE pentru a le ajuta să realizeze obiectivele UE stabilite de comun acord. Prin urmare, programele și instrumentele incluse în prezenta propunere de CFM au fost reorientate pentru a garanta că rezultatele și impactul acestora vor impulsiona principalele priorități politice ale UE.

Principalele elemente definitorii ale următoarei serii de programe și instrumente financiare vor pune accent pe rezultate, pe utilizarea crescută a condiționalității și pe simplificarea punerii în aplicare:

- **rezultatele** vor depinde în mod clar de punerea în aplicare a strategiei Europa 2027 și de îndeplinirea obiectivelor acesteia. Aceasta înseamnă concentrarea programelor pe un număr limitat de priorități și acțiuni foarte importante care ating o masă critică.
- **simplificare:** în prezent se acționează pentru simplificarea atât a normelor generale (Regulamentul financiar) cât și a normelor specifice sectorului.
- **condiționalitate:** în vederea concentrării eforturilor pe rezultate mai degrabă decât pe mijloace, se va introduce condiționalitatea în cadrul programelor și al instrumentelor. Acest aspect este în special relevant în cazul politicii de coeziune și al politicii agricole, care implică cheltuieli mari și unde statele membre și beneficiarii vor trebui să demonstreze că fondurile primite sunt folosite pentru a continua realizarea priorităților politicilor UE.
- **mobilizarea investițiilor:** prin colaborarea cu sectorul privat în ceea ce privește instrumentele financiare inovatoare, se poate amplifica impactul bugetului UE, ceea ce permite efectuarea unui număr mai mare de investiții strategice, consolidându-se, astfel, potențialul de creștere al UE. Experiența colaborării în special cu Grupul Băncii Europene de Investiții (BEI) și cu instituțiile financiare publice naționale și internaționale a fost pozitivă și va fi continuată în următorul

**NOUL CADRU FINANCIAR MULTIANUAL 2021-2027
UN BUGET PENTRU O UNIUNE CARE PROTEJEAZĂ, CAPACITEAZĂ ȘI APĂRĂ**

În miliarde EUR - pre-Uniunea

**PLATA UNILOR ÎNCHINĂRI
INVESTIȚII SPECIALE**
167,4 EUR

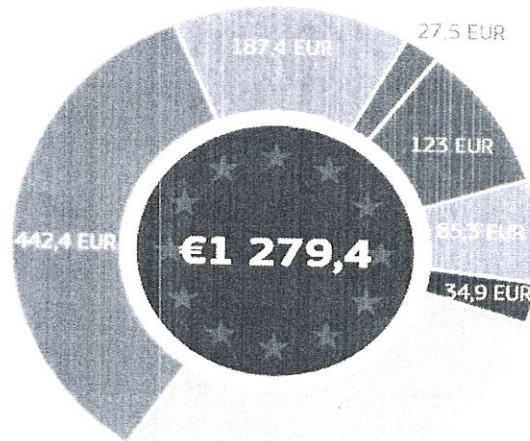
- 1 Cercetare și inovare
- 2 Investiții strategice europene
- 3 Piața unică
- 4 Spațiu

COEZIUNE ȘI VALORI
442,4 EUR

- 5 Dezvoltare regională și coeziune
- 6 Orașe economice și monetare
- 7 Investiții în capitalul uman, coeziunea socială și valori

**IEȘIRI DE BUNURI
CĂȘTIGURI**
167,4 EUR

- 8 Agricultură și politică maritimă
- 9 Mediu și politică industrială

**SECURITATE
ȘI APĂRARE**
27,5 EUR

- 12 Securitate
- 13 Apărare
- 14 Reacția la situații de criză

**VEGINĂTATE
ȘI RESTUL LUMII**
123 EUR

- 15 Acțiuni externe
- 16 Asistență pentru preaderare

**MIGRAȚIE ȘI GESTIONAREA
FRONTIERELOR**
34,9 EUR

- 10 Migrație
- 11 Gestionarea frontierelor

**ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ
EUROPEANĂ**
85,3 EUR

- 17 Administrație publică europeană

II.2. Contextul național de dezvoltare durabilă

II.2.1. Context macroeconomic - demersuri la nivel național pentru asigurarea convergenței cu strategia europeană

România este a șaptea țară din UE după populație (20,12 milioane conform rezultatelor definitive ale recensământului populației și al locuințelor din 2011 comunicate de INS) și a doua țară din grupul noilor state membre, după Polonia. În perioada 2001-2008, economia românească a crescut cu 5-6 % pe an, în medie, aceasta fiind una între cele mai rapide rate de creștere din Uniunea Europeană.

Programul de Convergență este realizat în concordanță cu Codul de conduită referitor la Specificațiile privind Implementarea Pactului de Stabilitate și Creștere și la Liniile orientative pentru formatul și conținutul Programelor de Stabilitate și de Convergență din 3 septembrie 2012.

Transmiterea de către statele membre și evaluarea de către CE a Programului de Convergență reprezintă o componentă a „Semestrului European” care privește întărirea coordonării politicilor economice, structurale și bugetare. Semestrul european este instrumentul principal pentru Strategia Europa 2027, instrumentul preventiv al Pactului de stabilitate și creștere (amendat prin intrarea în vigoare, în data de 13 decembrie 2011, a pachetului de 6 regulamente) și al Procedurii de dezechilibre macroeconomice, precum și pentru Pactul Euro Plus.

Programul de Convergență 2013-2016 asuma capacitatea României de a se încadra din anul 2021 în obiectivul bugetar pe termen mediu (OTM) de 1% din PIB, ceea ce corespunde prevederilor Tratatului privind Stabilitatea, Coordonarea și Guvernanța în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Pe termen mediu, obiectivul specific al politicii bugetare este reprezentat de ajustarea în continuare a deficitului bugetar, țintele planificate de deficit perioada 2021-2016 fiind sub 2% din PIB (conform metodologiei ESA).

II.2.2. Obiectivele naționale asumate în contextual strategiei Europa 2027

Evaluarea primului deceniu de implementare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă la orizontul anilor 2013-2020-2030, din 2008, se suprapune în mare cu perioada de când România a devenit stat membru cu drepturi și obligații depline în cadrul Uniunii Europene. În acest fel se poate constata că a existat de la început un înalt grad de congruență conceptuală și operațională între obiectivele dezvoltării durabile și cele ale integrării europene a țării. Dacă în etapa de tranziție conceptul de Dezvoltare Durabilă a fost acceptat mai mult declarativ, ca urmare a însușirii documentelor ONU în materie, după anul 2000, odată cu începerea tratatelor de aderare la UE, el a devenit o parte integrantă a construcției legislative și instituționale, găsindu-și reflectarea în principalele direcții ale politicii de stat. Se poate aprecia că încorporarea acquisului comunitar și aplicarea instrumentelor de lucru agreeate la nivelul UE au constituit principalul motor al alinierii accelerate a României la principiile și practicile dezvoltării durabile. Primii doi ani de la aderarea la UE au marcat o creștere dinamică a economiei românești, justificând asumarea unor obiective strategice și ținte de etapă ambițioase pentru perioada următoare. Însă criza economico-financiară a afectat grav România, a dus la o cădere drastică a produsului intern brut (PIB) și a veniturilor populației și s-a prelungit, prin efectele sale până în 2010-2011. Criza a scos în evidență o seamă de vulnerabilități structurale și funcționale persistente care impun 14 European Commission – Standard Eurobarometer 89 Spring 2018. resetarea unor priorități, cu mobilizarea corespunzătoare a resurselor bugetare proprii și utilizarea rațională a fondurilor de solidaritate, coeziune, agricultură și dezvoltare rurală alocate României prin actualul și viitorul cadru financiar multianual ale UE. În ansamblu, în ciuda dificultăților întâmpinate, bilanțul primului deceniu de implementare a SNDD este pozitiv, demonstrând reziliența și sustenabilitatea opțiunilor strategice ale societății românești și apartenența sa la UE. Această apreciere este susținută de faptul că produsul intern brut al României calculat la paritatea puterii de cumpărare a sporit de la 39% din media UE în 2006 la 63% în 2017, cu perspectiva realistă, potrivit programului de convergență, să ajungă la 80% în 2020. Conform sondajelor Eurobarometrului din primăvara anului 2018, cetățenii României își mențin atitudinea optimistă cu privire la viitorul lor european în proporție de 65% în comparație cu media de 58% în totalitatea statelor membre ale UE14. Se crează astfel premisele materiale pentru îndeplinirea obiectivelor și țintelor Strategiei în conformitate cu Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a ONU și cu dispozițiile relevante ale UE. În continuare, se relevă neajunsurile constatate și se identifică domeniile specifice în care sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru realizarea obiectivelor de convergență și apropierea semnificativă de media Uniunii Europene. **Programul Național de Reforma**

1. Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă
- Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

2. Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014
- Finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite
- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

3. Asigurarea unei vieti sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice
- Reducerea consumului de substanțe nocive

4. Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în deținerea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale

- *Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă*
- *Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli*
- *Moderizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional*
- *Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri*
- *Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE*
- *Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointereseării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe*
- *Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul*
- *Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor*
- *Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile*

5. Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate

- *Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe*
- *Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferile publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare*
- *Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică*

6. Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți

- *Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare*
- *Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă*
- *Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%*
- *Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate • Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură*
- *Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile*

7. Asigurarea accesului tuturor la energie la preturi accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la preturi acceptabile
- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale
- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile
- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi
- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor
- Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură

8. Promovarea unei creșteri economice sustinute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

9. Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovatiei

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
- Îmbunătățirea siguranței rutiere
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere

- *Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare*

- *Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare*

- *Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe*

10. Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

- *Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate*

- *Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile*

- *Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului*

11. Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fi deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

- *Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii*

- *Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ*

- *Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate*

- *Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială*

- *Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic*

- *Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului*

- *Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului*

- *Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural*

- *Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului*

12. Asigurarea unor modele de consum și producție durabile

- *Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs*

- *Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare*

- *Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030*
- *Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%)*
- *Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025*
- *Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024*
- *Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene*

13. Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor

- *Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastru naturale*
- *Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate*
- *Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie*
- *Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE*

13. Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor

- *Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți*
- *Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile*
- *Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea totelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității înțeleșnicilor tradiționali în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement*
- *Atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice viabile pentru o dezvoltare durabilă*

14. Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertifi cării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate

- *Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (în special în luncile Dunării, afluenților acestora și în Deltă) prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede*
- *Conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial*
- *Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă*
- *Sustținerea institutiilor și infrastructurilor de cercetare dezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural*

- *Gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatarei și transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontieră, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere pentru protecția culturilor agricole și a elementelor de infrastructură în scopul limitării impactului schimbărilor climatice*
- *Tranziția către o economie circulară prin abordări complementare ce implică metode tradiționale și tehnologii de ultimă generație pentru restabilirea/refacerea capitalului natural și reducerea dependenței de fertilizatorii sintetici și de pesticide, pentru combaterea degradării solului*
- *Combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații*

15. Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile

- *Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție*
- *Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea prejudecăților, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice*
- *Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe*
- *Stoparea abuzului, exploatarei, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor*
- *Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată*
- *Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile*
- *Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile*
- *Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate, extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line)*

16. Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă

- *Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030*
- *Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate*
- *Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică*
- *Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional*

II.2.3.2. Acordul de parteneriat propus pentru România pentru perioada de programare 2021-2027

Pentru România, fondurile europene vor reprezenta în continuare unul dintre cele mai importante instrumente ce vor fi utilizate pentru reducerea disparităților regionale, precum și promovarea creșterii economice la nivel regional și local, consolidarea competitivității și creșterea ocupării forței de muncă, obiective de referință la nivelul Uniunii Europene.

Obiectivele de dezvoltare ale României pentru perioada 2021-2027 trebuie să răspundă la cel puțin două cerințe:

- ✓ Să contribuie la obiectivele de creștere inteligentă, durabilă și incluzivă ale Uniunii Europene, în conformitate cu cele stabilite prin Strategia Europa 2027 precum și prin alte documente strategice de la nivel european.
- ✓ Să răspundă nevoilor specifice de dezvoltare a României, plecând de la avantajele competitive care ar trebui promovate prin investițiile naționale.

În conformitate cu Memorandumul "Aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2021-2027", la nivelul fiecărui Stat Membru, documentele prevăzute de proiectele regulamentelor europene, sunt:

1. **Acordul de Parteneriat**, documentul elaborat de un stat membru, în colaborare cu actorii socio-economici, care stabilește strategia, prioritățile și cadrul instituțional pentru implementarea fondurilor europene, și aprobat de către Comisia Europeană în urma evaluării și dialogului cu statul membru.
2. **Programele Operaționale/ Programul Național pentru Dezvoltare Rurală.**

II.2.3.3. Strategia de dezvoltare rurală a României 2021-2027

Urmând liniile trasate de această strategie ambițioasă, Programul Național de Dezvoltare Rurală își propune să răspundă obiectivelor generale ale Politicii Agricole Comune legate de securitatea alimentară, gestionarea durabilă a resurselor naturale și dezvoltarea teritorială echilibrată, dar și obiectivelor specifice ale dezvoltării rurale. Astfel, abordând într-un mod strategic toate cele șase priorități de dezvoltare rurală, PNDR își propune să sprijine într-un mod sustenabil și inteligent dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale din România.

România se confruntă cu provocări enorme în atingerea potențialului său economic și social, în sectorul agro – alimentar și forestier, precum și la nivelul zonelor rurale. PIB-ul pe cap de locuitor este mai mic de 50 % din media UE și semnificativ mai mic în zonele rurale.

Din punct de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane și se caracterizează prin: deficiențe structurale persistente (numărul mare al populației ocupate în agricultură, îmbătrânirea populației, un număr mare de exploatații de subzistență etc.); valoare adăugată scăzută a produselor agro-alimentare; randamentele și productivitatea muncii scăzute în special în agricultura de semisubzistență; spirit antreprenorial slab pentru dezvoltarea activităților economice, acces redus la credite; o piață a terenurilor nefuncțională; o modestă orientare către export; investiții insuficiente în cercetare și dezvoltare; accesul la servicii și infrastructură cu mult în urmă zonelor urbane; creșterea continuă a disparităților regionale; o pondere ridicată a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială; o administrație publică ineficientă; o serie de riscuri pentru oameni și mediu exacerbate de schimbările climatice și care reprezintă o amenințare pentru zonele rurale și, în general, a teritoriului național.

Obiectivele propuse și țintele aferente sunt în concordanță cu prioritățile strategice naționale prezentate în:

- a) Acordul de Parteneriat propus pentru România,
- b) Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2021-2027-2030,

c) *Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).*

Sprijinul oferit prin PNDR 2021-2027 va asigura complementaritatea și coerența cu sprijinul furnizat prin Pilonul I – plăți.

II.3. Contextul regional de dezvoltare durabila

II.3.1. Cadrul regional de dezvoltare pentru perioada 2021-2027 la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia

Strategia de dezvoltare 2021

Justificarea unei viziuni strategice

Strategia de Dezvoltare Regională este un document integrator, care își propune armonizarea strategiilor și politicilor existente în diferitele domenii ale vieții economice și sociale cu impact la nivel regional. Pentru a fructifica la maxim oportunitatea folosirii fondurilor europene în implementarea Strategiei de dezvoltare regională este necesară asigurarea corelării acesteia cu politica de coeziune a UE. În acest sens, au fost luate în considerare obiectivele europene promovate prin Strategia Europa 2020 și s-a asigurat corelarea cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții promovate prin propunerile de regulamente pentru perioada 2021 -2027.

Elaborarea strategiei de dezvoltare a regiunii are la bază analiza aprofundată a situației socio-economice existente, a nevoilor și a potențialului de dezvoltare, ținând cont totodată de oportunitățile și provocările din mediul intern și extern. Capitolele anterioare ale PDR oferă o bază solidă pentru identificarea elementelor de potențial economic, social și tehnologic la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia și, de asemenea, pentru definirea nevoilor de dezvoltare.

Abordarea urmărită din cadrul Strategiei propune o viziune largă care include activități care pot fi finanțate din multiple surse de finanțare (buget național, buget local, instrumente structurale/alte instrumente financiare).

Ca urmare a detalierii situației economico-sociale existente, pe baza analizei corelate a nevoilor, a potențialului de dezvoltare și ținând cont de direcțiile de orientare strategică europeană, considerăm că viziunea strategiei trebuie să asigure dezvoltarea durabilă și echilibrată a Regiunii Sud-Vest Oltenia.

Modelele de dezvoltare se bazează pe factorii creșterii economice. Modelul endogen are în vedere factorii fundamentali: teren (sol, subsol), muncă (forță de muncă) și capital (fizic și financiar). La acestea, modelul endogen adaugă progresul tehnologic. Toți acești factori conferă diferitelor țări avantaje comparative. Teoriile moderne pun accent pe avantajele competitive, în centru aflându-se resursa umană. De aceea, societatea spre care ne îndreptăm este definită ca societate inteligentă, bazată pe cunoaștere. Aceasta este și orientarea primordială trasată de UE pentru perioada 2021-2027.

Prin prisma acestor modele, în conturarea unei viziuni pentru Regiunea S-V Oltenia pe perioada 2021-2027 și de lungă durată se impune determinarea în primul rând a factorilor comparativi și competitivi de care dispune. Din analizele întreprinse în cadrul Profilului socio-economic rezultă evident că Regiunea S-V Oltenia este relativ mai abundentă în teren decât în populație sau în capital.

O ierarhizare din punctul de vedere al abundenței relative în factori ar fi: teren, populație, capital și progres tehnologic.

Factori de natura avantajelor comparative

- Teren: suprafața agricolă 1.803.084 ha din care arabila 1.252.722 ha și păduri 860.420 ha; ape: Dunăre, Olt, Jiu, Gilort, Motru; subsol: cărbune, petrol, gaze, sare, marmură, ape termale, ape minerale. Regiune relativ abundentă în teren (Dolj, Olt), în special agricol.
- Forța de muncă: populație 2.225.108, circa 32.762 studenți. Abundența relativă numerică dar deficitară profesional, mai ales nivel mediu.

- *Capital:* - fizic capacități active: energie electrică, hidro și termo, aluminiu, autoturisme, chimicale plastice și sodice, nave, materiale construcții, industrie ușoară, industrie agroalimentară

- fizic capacități inactive: locomotive, vagoane, transformatoare, mașini agricole, avioane, aparataj, conserve.

- capital financiar: economisire regională scăzută, investiții străine concentrate pe autoturisme și aluminiu. Deficit relativ de capital (fizic inclusiv infrastructură, financiar, mai ales investiții străine).

Factori de natura avantajelor competitive

- *Existenți:* poziție nodală rutieră (căi ferate, aeriană), muncă zile de lucru urban și sfârșit de săptămână rural.

- *Emergenți:* zona IT (programare), C/D electrotehnică și agroindustrială.

- *Slabi:* spirit antreprenorial educat, management profesionalizat, satisfacția consumatorului, spirit comunitar și asociativ.

Teoria economică Heckscker-Ohlin, confirmată în mare măsură în practică, indică faptul că țările și în cadrul lor zonele ar trebui să se concentreze pe activitățile și produsele intensive în factorul sau factorii relativ abundenți. De exemplu, dacă o țară dispune de mai mult teren decât populația (cazul Australiei sau al Canadei), ar trebui să producă mai degrabă produse agricole, care sunt intensive în teren (în cost terenul este important). Dacă o altă țară este relativ abundentă în populație (forță de muncă), comparativ cu terenul (cazul Japoniei) ar trebui să se specializeze în produse manufacturate, care sunt intensive în forță de muncă (în cost forța de muncă este importantă).

Pornind de la aceste premise de fapt și de raționament, viziunea pe termen lung conduce la concluzia că regiunea S-V Oltenia dispune în primul rând de un avantaj comparativ care poate deveni și competitiv prin ecologizare în domeniul agriculturii, în sensul larg al noțiunii: culturi agricole, pomicultură, viticultură, zootehnie, silvicultură, incluzând activitățile de prelucrare, localizate în zona rurală, în concept de dezvoltare rurală, cu atât mai mult cu cât populația rurală reprezintă aproximativ jumătate din populația regiunii, neluând în considerare faptul că și o parte crescândă din populația urbană își desfășoară activitatea parțial în mediul rural.

O astfel de prioritizare nu exclude opțiunea dezvoltării industriale, ci o ranforsează prin agroindustrie și, în mod necesar, prin întreaga gamă de producții industriale de tractoare, mașini agricole, autovehicule utilitare, produse chimice, materiale de construcții și multe altele legate de agricultura propriu-zisă.

Adăugate la pilonii industriali deja existenți, sector energetic, metale neferoase, autoturisme, construcții navale, industrie chimică, industrie ușoară, astfel de activități industriale legate de agricultură ar prefigura regiunea ca o zonă industrial-agrară sau agro-industrială puternică, bazată pe complementaritate de activități și pe competitivitate de tipul unor zone asemănătoare din Canada sau Franța.

Viziunea

Viziunea regiunii Sud-Vest Oltenia pentru perioada de programare 2021-2027 este aceea de a deveni un promotor al competitivității atât în domeniul industrial, cât și în agricultură, dar și al economiei digitale prin dezvoltarea unui mediu de afaceri performant bazat pe resurse umane competente, integrarea tehnologiilor inovative și promovarea dezvoltării durabile.

OBIECTIVUL GENERAL

Obiectivul strategic global pentru perioada 2021-2027 este dezvoltarea durabilă și echilibrată a Regiunii Sud-Vest Oltenia în vederea reducerii disparităților existente între regiunea SV Oltenia și celelalte regiuni ale țării în scopul creșterii nivelului de trai al cetățenilor.

Pentru atingerea obiectivului general al PDR 2021-2027, au fost stabilite următoarele obiective specifice, corelate cu prioritățile de finanțare:

OBIECTIVE SPECIFICE

- Creșterea competitivității regionale prin accentuarea rolului cercetării-dezvoltării, promovarea inovării, a specializării inteligente și a digitalizării și modernizarea infrastructurii (Prioritățile 1, 2, 3, 4 și 5)
- Dezvoltarea resurselor umane, asigurarea accesului la piața muncii, acces egal la servicii sociale și combaterea sarciei și a excluziunii (Prioritățile 1 și 5)
- Creșterea atractivității regionale și dezvoltarea durabilă a regiunii prin îmbunătățirea infrastructurii, valorificarea zonelor urbane și a potențialului turistic (Prioritățile 3 și 6)

Definierea priorităților și domeniilor de intervenție la nivel regional pentru viitoarea perioadă de programare 2021-2027 a reprezentat un proces participativ, realizat prin implicarea actorilor regionali relevanți, fiind astfel create premisele necesare pentru identificare nevoilor reale de dezvoltare ale regiunii Sud-Vest Oltenia.

Prioritățile Strategiei de Dezvoltare Regională Sud- Vest Oltenia 2021 - 2027

- 1. Creșterea competitivității economice a regiunii**
- 2. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii regionale**
- 3. Dezvoltarea urbana durabilă**
- 4. Dezvoltare rurala durabilă și modernizarea agriculturii și a pescuitului**
- 5. Dezvoltarea resurselor umane în sprijinul unei ocupări durabile și a incluziunii sociale**
- 6. Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a mostenirii cultural-istorice**

PROCESUL PARTENERIAL

Politica de dezvoltare regională a Uniunii Europene este o politică a solidarității, având drept scop crearea de locuri de muncă și creșterea competitivității, oferind sprijin regiunilor mai puțin dezvoltate precum și celor care se confruntă cu dificultăți structurale. Obiectivele politicii de dezvoltare a UE sunt transpuse în practică, la nivelul statelor membre, prin adoptarea de strategii de dezvoltare locale, regionale și naționale.

Planificarea și parteneriatul sunt două principii de bază care stau la baza elaborării și aplicării strategiilor de dezvoltare regională, în vederea atingerii obiectivelor stabilite și asumării lor de către toți actorii implicați. Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă baza strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în virtuțile programe de finanțare, indiferent de sursele financiare ale acestor programe.

Comitetul Regional de Planificare (CRP) al regiunii Sud-Vest Oltenia

La nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia a fost constituit Comitetul Regional de Planificare

(CRP), structură coordonată de Agenția pentru Dezvoltare Regională SV Oltenia, care asigură și secretariatul.

În componenta CRP SV Oltenia intra Instituțiile prefecturilor din cele 5 județe ale regiunii, Autoritățile publice locale (Consilii Județene, Consilii Locale), servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, Institute de cercetare și instituții de învățământ superior precum și parteneri economici și sociali.

CRP avizează:

- analizele economice și sociale elaborate în scopul fundamentării strategiei de dezvoltare regionale a PDR, precum și concluziile acestora privind problemele majore identificate la nivel regional, elaborate pe baza documentelor adoptate în grupurile de lucru județene și tematice;
- strategia pentru atingerea obiectivelor prioritare de dezvoltare din PDR;
- programarea financiară orientativă a obiectivelor prioritare de dezvoltare;
- proiectul PDR care va fi supus aprobării CDR;
- rapoartele strategice de monitorizare a PDR, care vor fi supuse aprobării CDR;
- lista indicativă a proiectelor strategice din PDR identificate la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia.

Procesul partenerial pentru perioada 2021-2027 la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia

Agencia pentru Dezvoltare Regionala Sud-Vest Oltenia, în parteneriat cu reprezentanți ai organizațiilor relevante în domeniul dezvoltării regionale, elaborează Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027 ca bază pentru fundamentarea accesului la fondurile europene în perioada de programare 2021-2027.

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 cuprinde Analiza socio-economică, Analiza SWOT a Regiunii, Strategia de dezvoltare regională pentru perioada 2021-2027, indicatori de realizare, estimarea necesarului de finanțare, sistemul de implementare și monitorizare, precum și o listă orientativă a proiectelor strategice din regiune ce vor putea fi finanțate în perioada 2021-2027.

Demersurile întreprinse la nivel național pentru pregătirea perioadei de programare post 2020 au debutat încă din anul 2018, odată cu lansarea pachetului legislativ al CE și au continuat cu demararea pregătirii documentelor de programare pentru perioada 2021-2027, respectiv îndeplinirea condițiilor favorizante incidente și inițierea mai multor Memorandumuri în acest sens de către Ministerul Fondurilor Europene, supuse aprobării Guvernului.

Având în vedere calendarul de la nivel național pentru elaborarea documentelor strategice post 2020, relevante pentru îndeplinirea condițiilor prealabile și prioritizarea investițiilor din fonduri europene, ADR Sud-Vest Oltenia a demarat, încă de la jumătatea anului trecut, actualizarea Planului de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia.

Astfel, începând cu luna iunie a anului 2019, ADR SV Oltenia a demarat organizarea de întâlniri cu partenerii regionali în vederea pregătirii unor documente care să fundamenteze viitoarea perioadă, întâlniri în cadrul cărora au fost prezentate stadiul elaborării documentelor de programare la nivel european, național și regional, conținutul Planului de Dezvoltare Regională și au avut loc dezbateri cu privire la tendințele de dezvoltare pe fiecare domeniu relevant și analiza SWOT.

La nivelul Direcției Politici Regionale și Comunicare a ADR Sud-Vest Oltenia, Compartimentul Programare Regională și Monitorizare, s-au întreprins pași importanți precum revizuirea analizei socio-economice din punct de vedere al potențialului și nevoilor de dezvoltare, revizuirea analizei SWOT, actualizarea indicatorilor socio-economici și realizarea de analize comparative, astfel că, în primul trimestru al anului 2020 a fost elaborată o primă variantă a documentului și s-a constituit un prim draft al portofoliului regional de proiecte.

Elaborarea PDR pentru fundamentarea și planificarea fondurilor disponibile în perioada

2021-2027 a presupus reluarea etapelor unui proces complex, plecând de la structura documentului de programare indicată de metodologia comuna, actualizarea analizei socio-economice, reanalizarea disparităților regionale, stabilirea strategiei și a priorităților de dezvoltare pentru noua perioadă precum și actualizarea analizei SWOT a regiunii Sud-Vest Oltenia.

Pentru actualizarea indicatorilor și realizarea de analize comparative, s-au utilizat bazele de date statistice ale INS, disponibile pe Tempo-online și Eurostat, pentru cel puțin 5 ani consecutivi (cele mai recente informații).

Începând cu al doilea trimestru al anului 2020, activitatea de actualizare a PDR Sud-Vest Oltenia a continuat cu revizuirea Strategiei de dezvoltare regională, prin redefinirea viziunii și obiectivelor strategice, a priorităților de dezvoltare, identificarea surselor de finanțare potențiale și indicatorilor de monitorizare și definitivarea portofoliului regional de proiecte.

Ca și în cazul exercițiilor anterioare de planificare a dezvoltării regionale, abordarea în ceea ce privește elaborarea PDR 2021-2027 este una participativă, reprezentând un proces bazat pe parteneriat și consultare publică. Structurile partenoriale pentru elaborarea și actualizarea PDR sunt necesare, atât la nivel național cât și regional, pentru a participa la procesul de planificare a fondurilor. Aceste structuri de parteneriat, pentru exercițiile de planificare anterioare, au funcționat în conformitate cu HG 1115/2004 privind elaborarea în parteneriat a Planului Național de Dezvoltare.

Structurile partenoriale cu rol consultativ implicate în procesul de planificare, la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia sunt:

→ Grupurile de lucru județene (GLJ), care au în componență membrii reprezentând următoarele instituții: primării, prefecturi, consilii județene, agențiile de ocupare și șomaj, inspectoratele școlare județene, direcțiile de cultură, direcțiile de sănătate, direcțiile de agricultură, direcțiile județene de statistică, universități, ONG-uri, sindicate, patronate, camere de comerț, organizații reprezentative pentru minorități și grupuri dezavantajate.

GLJ au următoarele atribuții:

- examinează analizele economice și sociale, precum și concluziile acestora privind problemele majore identificate la nivel județean, obiectivele de dezvoltare stabilite și strategia pentru realizarea acestora;

- formulează recomandări și propuneri către Comitetul Regional de Planificare (CRP);

- contribuie la realizarea documentelor necesare elaborării PDR și le transmite CRP;

În vederea asigurării consultărilor cu partenerii regionali, ADR Sud-Vest Oltenia a organizat, în perioada 12 - 28 noiembrie 2019, cinci sesiuni de lucru – câte una în fiecare din cele cinci județe ale regiunii, sesiuni la care au participat reprezentanții instituțiilor ce fac parte din

Grupurile de lucru județene și în cadrul cărora s-au dezbătut documentele programatice aflate în curs de elaborare la acea dată, respectiv: Analiza socio-economică la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia, Analiza SWOT, propuneri privind Strategia de dezvoltare și portofoliul de proiecte, precum și propuneri pentru noile regulamente post 2020 și schimbări față de perioada 2014-2020.

→ Grupurile de lucru tematice (GLT), care se constituie pentru una sau mai multe priorități tematice la nivel regional, luând în considerare prioritățile tematice naționale.

Având aceleași atribuții precum Grupurile de lucru județene, Grupurile de lucru tematice reunește reprezentanți ai autorităților publice, ai universităților, mediului de afaceri, sindicatelor, ONG-urilor, precum și ai altor instituții relevante de la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia.

Întrunirile GLT pentru perioada de programare 2021-2027 au debutat în data de 25 februarie 2020 cu o primă dezbatere pe tema „Competitivitate economică, cercetare, dezvoltare, inovare”, urmată de „Infrastructură regională și mobilitate/ Dezvoltare integrată”, în data de 27 februarie. Calendarul grupurilor tematice regionale derulate de ADR Sud-Vest Oltenia a continuat în luna martie 2020 cu o întrunire pe tema „Sănătate, educație, servicii sociale/ Piața muncii și

resurse umane", în data de 03 martie 2020.

Prezentările realizate în cadrul reuniunilor au vizat arhitectura financiară pentru perioada de programare 2021-2027 în context european și național, contextul regional și identificarea nevoilor de dezvoltare, analiza SWOT pentru fiecare domeniu relevant, logica intervenției pentru obiectivele de politica vizate și prioritățile de investiții pentru 2021-2027.

În cadrul grupurilor de lucru, s-a examinat analiza socio-economică și s-au tras concluzii privind problemele cheie identificate la nivel județean, obiectivele de dezvoltare stabilite și strategia pentru realizarea acestora. Pe baza analizei socio-economice și în urma consultării cu partenerii regionali, au fost identificate și introduse noi elemente în analiza SWOT, în vederea prioritizării intervențiilor propuse.

De asemenea, pe parcursul grupurilor de lucru, participanții au avut posibilitatea să contribuie la identificarea direcțiilor de finanțare pentru perioada 2021-2027 și a ideilor de proiecte care se vor regăsi în Planul de Dezvoltare al Regiunii Sud-Vest Oltenia pentru următorului exercitiu financiar. În baza acestora, ADR Sud-Vest Oltenia va face propuneri ce vor sta la baza viitoarelor finanțări în perioada 2021-2027, formulând, în același timp, măsuri și soluții care să configureze o regiune mai inteligentă, mai verde, mai conectată și mai aproape de cetățeni.

Planul de Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia 2021-2027 reprezintă atât o reflectare a nevoilor de dezvoltare a regiunii, în vederea reducerii cât mai rapide a decalajelor existente față de regiunile mai dezvoltate din UE, cât și un instrument de prioritizare a investițiilor în regiune, centrate pe realitățile concrete și necesarul din teritoriu. Contribuția autorităților regionale și locale, a organizațiilor societății civile, a partenerilor economici și sociali la elaborarea PDR Sud-Vest Oltenia joacă un rol cheie în identificarea nevoilor reale și a principalelor direcții de dezvoltare ale regiunii. Ulterior lansării sale în consultare publică, centralizării și implementării tuturor observațiilor primite de la parteneri, procesul de programare se va finaliza cu avizarea PDR Sud-Vest Oltenia 2021-2027 în CRP și apoi aprobarea sa în CDR.

Planificarea și parteneriatul sunt două principii de baza care stau la baza elaborării și aplicării strategiilor de dezvoltare regională, în vederea atingerii obiectivelor stabilite și asumării lor de către toți actorii implicați. Procesul de planificare a dezvoltării la nivel regional oferă baza strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele financiare ale acestor programe.

Agentia pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia, în parteneriat cu reprezentanți ai organizațiilor relevante în domeniul dezvoltării regionale, a elaborează Planul de Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027 ca baza pentru fundamentarea strategiei naționale de dezvoltare regională și a documentelor necesare pentru următoarea perioadă de programare 2021-2027.

Procesul de elaborare a Planului de Dezvoltare Regională pentru perioada 2021-2027 a început încă din anul 2011, prin reunirea Grupurilor de lucru județene și tematice și organizarea de întâlniri, atât la sediul ADR SV Oltenia cât și în municipiile reședința de județ ale regiunii, pe domenii prioritare precum:

- ✓ Infrastructura regională;
- ✓ Dezvoltare urbană
- ✓ Competitivitate economică, cercetare, dezvoltare, inovare;
- ✓ Resurse umane, piața muncii, servicii sociale;
- ✓ Agricultură și dezvoltare rurală;
- ✓ Turism și dezvoltare durabilă;

Structuri partenoriale cu rol consultativ implicate în procesul de planificare, la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia sunt:

- **Grupurile de lucru județene (GLJ)**, care au în componență membrii reprezentând următoarele instituții: primării, prefecturi, consilii județene, agențiile de ocupare și șomaj, inspectoratele școlare județene, direcțiile de cultură, direcțiile de sănătate, direcțiile de agricultură, direcțiile

judetene de statistică, universități, ONG-uri, sindicate, patronate, camere de comerț, organizații reprezentative pentru minorități și grupuri dezavantajate.

Grupurile de lucru tematice (GLT), care se constituie pentru una sau mai multe priorități tematice la nivel regional, luând în considerare prioritățile tematice naționale. GLT au în componență membri din randul ADR SV Oltenia, grupurile de lucru judetene și, după caz, în funcție de tematică, reprezentanți ai instituțiilor/ organizațiilor cu atribuții în domeniul relevant, reprezentanți ai societății civile, etc. GLT au aceleași atribuții ca GLJ.

Totodată, la nivelul regiunii Sud-Vest Oltenia a fost constituit **Comitetul Regional de Planificare (CRP)**, structură coordonată de Agenția pentru Dezvoltare Regională SV Oltenia, care asigură și secretariatul. În componența CRP SV Oltenia intra Instituțiile prefecturilor din cele 5 județe ale regiunii, **Autoritățile publice locale (Consilii Județene, Consilii Locale)**, servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, **Institute de cercetare și instituții de învățământ superior precum și parteneri economici și sociali.**

Planul de Dezvoltare Regională 2021-2027 al regiunii Sud - Vest Oltenia va trebui să fie un instrument care să susțină includerea în strategiile naționale a obiectivelor de investiții ce vor contribui la dezvoltarea socio-economică a regiunii, să fundamenteze domeniile de intervenție și necesarul de finanțare din fonduri europene în perioada următoare de programare și să cuprindă un portofoliu de proiecte strategice cu impact regional și local.

II.3.2. Priorități ale Strategiei Regionale de Dezvoltare Socio-Economică pentru perioada 2021-2027

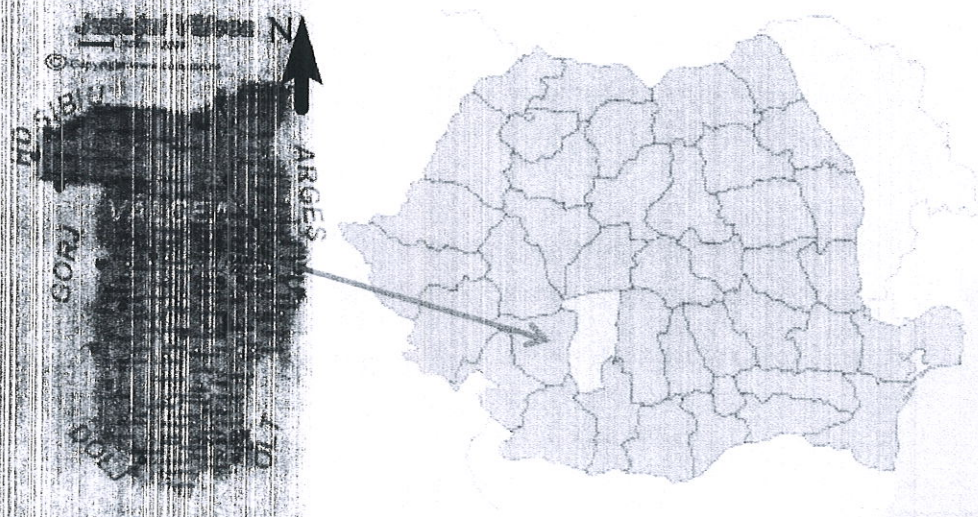
Prioritate	Domeniu de intervenție	Principalele rezultate imediate (outputs) previzionate Indicator	Principalele rezultate previzionate Indicator
1. Dezvoltare urbana durabila	1.1 Dezvoltarea infrastructurii de baza in orase	Planuri integrate de dezvoltare urbana acceptate (nr.)	Locuitori care beneficiază de implementarea proiectelor din planurile integrate de dezvoltare urbana (nr.)
		Strazi orasenesti construite/ reabilitate /modernizate inclusiv trotuare si piste pentru biciclisti (km)	
		Spatii verzi create/reabilitate (m2)	
		Cladiri publice renovate/ reabilitate (m2)	Eficiența energetică sporită a institutiilor, cladirilor (%)
		Obiective de patrimoniu restaurate/amenajate si modernizarea infrastructurii conexe -patrimoniu cultural national si local din mediul urban (nr.)	Vizitatori la obiective turistice - patrimoniu cultural national si local în mediul urban (nr)
	1.2 Dezvoltarea economica a oraselor, inclusiv a zonelor perurbane	Structuri nou create de sprijinire a afacerilor (nr.)	Nr. de locuri de munca nou create in zonele de actiune urbana
	1.3 Dezvoltarea mediului social al oraselor	Structuri extinse/modernizate de sprijinire a afacerilor (nr.)	Eficiența energetică sporită în structurile sprijinite, (%)
Proiecte care asigură reabilitarea infrastructurii sociale, inclusiv locuințe sociale și îmbunătățirea serviciilor sociale (nr)		Nr. de persoane beneficiare de servicii sociale acordate de centrele sociale care au beneficiat de sprijin prin proiectele integrate urbane	
		Centre sociale reabilitate/ modernizate/ echipate - infrastructura pentru servicii sociale (nr)	Eficiența energetică sporită a locuințelor sociale (%)

2. Creșterea competitivității economice a regiunii	2.1 Dezvoltarea infrastructurii de afaceri	Structuri de sprijinire a afacerilor create/dezvoltate/extinse/dotate (nr.)	Rata de ocupare a structurilor de sprijinire a afacerilor (dupa doi ani de la finalizarea proiectului) (%)
	2.2 Dezvoltarea infrastructurii specifice cercetării și inovării	Entități de cercetare/dezvoltare sprijinite (nr.)	Locuri de muncă nou create în structurile de sprijinire a afacerilor (nr.)
		Intreprinderi locale implicate în proiecte comune de cercetare care beneficiază de sprijin (nr.)	
3. Dezvoltarea infrastructurii locale și regionale	2.3 Creșterea competitivității IMM-urilor	IMM-uri sprijinite (nr.)	Locuri de munca nou create (nr.)
	3.1 Reabilitarea infrastructurii locale și regionale de transport rutier	Lungimea drumurilor județene reabilitate/modernizate (km)	Cresterea traficului de pasageri (%)
		Lungimea soselelor de centura reabilitate/construite (km) Nr. porturi modernizate Centre multimodale care beneficiază de sprijin financiar (nr.)	Cresterea traficului de marfuri transportate sau tranzitate (km)
4. Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sociale (sanitate, educație, servicii sociale)	4.1 Infrastructura de sănătate și pentru situații de urgență	Unități medicale reabilitate/modernizate/echipate (nr)	Persoane care beneficiază de infrastructura de sănătate reabilitată/modernizată/echipată (nr./zi)
		Unități mobile echipate pentru intervenții în situații de urgență (nr.)	Timpul mediu de răspuns al unităților mobile pentru intervenții în situații de urgență
	4.2 Infrastructura educațională	Unități de învățământ reabilitate/modernizate/extinse/dotate - infrastructura de învățământ preuniversitar și universitar (nr.)	Elevi care beneficiază de infrastructura de învățământ preuniversitar reabilitată/modernizată/extinsă/echipată (nr.)
		Campusuri reabilitate/modernizate/extinse/echipate - învățământ preuniversitar/universitar (nr.)	Studenti care beneficiază de campusurile universitare reabilitate/modernizate/extinse/echipate (nr.)
		Centre pentru formare profesională continuă reabilitate/modernizate/extinse/echipate (nr.)	Persoane care beneficiază de centrele pentru formare profesională reabilitate/modernizate/extinse/echipate (nr.)
	4.3 Modernizarea infrastructurii sociale	Centre sociale reabilitate/modernizate/extinse/echipate (nr.)	Persoane care beneficiază de infrastructura reabilitată/modernizată/extinsă/echipată (nr.)
	4.4 Dezvoltarea infrastructurii administrative	Clădiri administrative create/reabilitate/modernizate/extinse (nr.)	Cresterea eficienței energetice a imobilelor centrelor sociale reabilitate și modernizate (%)
Eficiența energetică sporită a clădirilor (%)			

5. Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural si a mostenirii culturale istorice	5.1 Îmbunătățirea accesibilității și valorificării patrimoniului cultural al regiunii	Obiective de patrimoniu restaurate/amenajate și dotate în mod corespunzător (nr.)	Vizitatori la obiectivele de patrimoniu restaurate/reabilitate (nr.)
		Creare/modernizare/extindere infrastructurii conexe obiectivelor de patrimoniu (nr.)	
	5.2 Creaerea/modernizarea infrastructurii de turism în vederea creșterii atractivității regiunii	Activități promotionale pentru promovarea produselor turistice regionale (nr.)	
		Structuri de turism create/ reabilitate/ modernizate și extinse - infrastructura turistică de cazare (nr.)	Turisti sosiți în structurile de cazare reabilitate/ modernizate/ echipate (nr)
6. Dezvoltare rurala durabila si modernizarea agriculturii si a pescuitului		Structuri de turism nou create - infrastructura turistică de agrement (nr.)	Locuri de muncă nou create / menținute (nr.)
		Persoane care beneficiaza de infrastructura turistica creata/modernizata/extinsa (nr.)	
		7. Dezvoltarea resurselor umane în satii.	
		7.1 Investiții în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții	Participanți la instruire - formare profesională continuă (nr.)
7.2 Ocupare și mobilitate pe piața forței de muncă	Persoane care au beneficiat de acțiuni pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale și pentru inițierea afacerilor		Intreprinderi nou înființate (nr.)
	Persoane care au demarat o activitate independentă		Persoane care în termen de șase luni după participarea la programe integrate și-au găsit un loc de muncă – acces pe piața muncii
	7.3 Incluziune socială și combaterea sărăciei	Structuri ale economiei sociale înființate (nr.)	Locuri de muncă create în structuri ale economiei sociale (nr.)
8. Protecția mediului și creșterea eficienței energetice	8.1 Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public și privat	Participanți la programe de calificare/recalificare destinate grupurilor vulnerabile	
		Locuințe reabilitate energetic (nr.)	Eficiența energetică sporită a clădirilor reabilitate %
	8.2 Modernizarea infrastructurii de mediu	Clădiri publice reabilitate energetic (nr.)	
		8.3 Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor	Lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă înființată/reabilitată/modernizată (km)
			Persoane care beneficiaza de măsuri de protecție în cazul situațiilor

II.4. Contextul judetean de dezvoltare durabila

II.4.1. Prezentare generala

Judetul Vâlcea este localizat in partea central-sudică a Romaniei, in Regiunea Sud-Vest Oltenia. Județul Valcea se întinde pe o suprafață de 5.765 kmp, reprezentand 2,4% din suprafața totală a țării și numără o populație de 404.993 locuitori la sfarsitul anului 2011.

Judetul Vâlcea se învecinează cu judetele Alba și Sibiu in partea de nord, cu judetul Argeș in est, cu judetul Olt in partea de sud și sud-est, cu judetul Dolj in sud-vest, judetul Gorj in vest și judetul Hunedoara in partea de nord-vest.

Structura administrativă

Judetul Valcea cuprinde 89 de unități administrativ-teritoriale, după cum urmează:

1. 2 municipii Ramnicu-Valcea și Drăgășani;
2. 9 orase: Băbeni, Bălcești, Băile Govora, Băile Olănești, Berbesti, Brezoi, Călimănești, Horezu și Ocnele Mari;
3. 78 de comune cu 560 de sate aparținătoare.

Resedința judetului este municipiul Ramnicu Valcea, situat la confluenta raurilor Olt și Olănești, la poalele dealurilor Capela, Petrisor și Cetățuia.

Majoritatea comunelor se încadrează in categoria cu 6-8 sate (40%), sau cu 4-5 sate (circa 28%). Numărul mare de sate este o caracteristică a judetului Valcea. Numărul mediu este de 6,8 de sate la o comună, cu mult peste media pe țară de 5 sate la o comună.

Relief

Prin așezarea sa geografică, judetul Valcea beneficiază de aproape toate formele majore de relief, dispuse in trepte de la nord la sud, in următoarea structură: 33% munti (inclusive depresiunea Lovistea), 20% dealuri și depresiuni subcarpatice, 45% dealuri piemontane și 2% lunci. Diferența de nivel este de 2274 m, între varful Ciortea – 2274 m și Lunca Oltului – 152 m.

Defileele raurilor Olt și Lotru străbat muntii Cozia, Căpățanii, Făgăraș, Lotru și Parang. Aici, între masivele de munti, se află una din cele mai mari depresiuni intramontane, cunoscută sub numele de

țara Lovistei. Două treimi din suprafața județului este ocupată de Podisul Getic și Subcarpații Getici, cu altitudini care descresc de la 800 la 400 de metri. Cea mai sudică formă de relief este Platforma Oltului, dincolo de care începe Câmpia Romană (județul Dolj).

Râul Olt străbate județul pe o distanță de 135 km, având ca afluenți râurile Lotru, Olănești, Bistrita, Luncavăț, Cerna, Oltet, Topolog.

Bazinul hidrografic aflat în partea dreaptă a râului Olt cuprinde aproape toată suprafața județului. Rețeaua hidrografică mai cuprinde:

- a) Lacurile glaciare: Galcescu, Zănoaga Mare, Iezerul Latoritei;
- b) Lacurile artificiale amenajate pe Lotru și Olt pentru hidrocentrale: Vidra, Brădet, Cornet, Călimănești, Dăești, Ramnicu Valcea, Raureni, Govora, Slăvitesti, Ionesti, Zăvideni, Drăgășani;
- c) Lacul sărat de la Ocnele Mari.

Clima

Clima este temperat-continentală, puternic influențată de fragmentarea accentuată a formelor de relief, de expunerea versanților, de regimul de radiație solară și de vânturi. Valorile temperaturii medii anuale înregistrează o scădere de la sud la nord, în funcție de relief, variind între 10,4° C în Lunca Oltului, 9° C în regiunea sub-carpatică și sub -2° C în zona montană.

Valoarea medie a precipitațiilor anuale variază în funcție de altitudine între 500-600 mm în Lunca Oltului, la 700-800 mm în regiunea sub-carpatică și peste 1200 mm în zona montană.

Resurse naturale

Subsolul județului Valcea este bogat în resurse minerale diverse: petrol, gaze naturale, sare, lignit, pegmatite cu cuarț, feldspat și mică albă, calcar, cărbune, argile, ape minerale și ape geotermale. Apele minerale de la Călimănești, Băile Olănești și Băile Govora sunt recunoscute în țară și străinătate pentru proprietățile lor curative în tratarea afecțiunilor aparatului digestiv, a diabetului, gutei, afecțiunilor renale, dermatologice sau a celor reumatismale.

Județul are două stațiuni montane, Voineasa și Vidra, situate pe Valea Lotrului, o stațiune turistică de interes local - Horezu și 3 din cele 9 stațiuni balneoclimaterice din România - Călimănești, Băile Olănești și Băile Govora.

Solurile sunt foarte diverse: brune acide, brune, litosoluri, soluri humicosilicatică - în zona montană, la brune luvice, brune eumezobazice, vertisoluri, erodiosoluri și/sau regosoluri în dealurile subcarpatice și piemontane.

Fondul forestier cuprinde o suprafață de 267.424 ha. Pădurile, pășunile și fanetele reprezintă aproape 47% din suprafața județului. Pădurile se găsesc 50-55% în regiune de munte, 40% în regiunea de deal și 5-10% în regiunea de câmpie - luncă.

Județul Valcea se caracterizează și prin existența resurselor naturale bogate și diverse care stau la baza dezvoltării activităților economice. Astfel, pentru agricultură, 43% din suprafață este propice culturii vegetale în zona de câmpie, terenuri pentru pomicultură în zona de deal - aproximativ 6% din suprafață, pășuni și fanete - aproximativ 25% din suprafață, pentru zootehnie în zona de munte și deal.

Pe râul Olt sunt construite 14 hidrocentrale, cu o putere instalată de aproximativ 500 MW, iar pe râul Lotru, la Ciunget, se află cea mai puternică hidrocentrală din România, cu o cădere de 980 m și o putere instalată de 510 MW.

Istoric

Materialele arheologice, informațiile marilor învățați ai lumii antice, vestigiile și monumentele istorice atestă în județul Valcea primele urme ale existenței umane încă din paleolitic, iar descoperirile de la Bugiulești (comuna Tetoiu) transformă județul într-unul din locurile cu cele mai vechi urme de viață și locuire umană din România – aproximativ 2.000.000 ani.

Prima mențiune a județului Valcea apare pe data de 8 ianuarie 1392 în Cronicile Mănăstirii Cozia, unde se păstrează încă Hrisovul semnat de Mircea cel Bătrân, fiind primul județ atestat documentar.

Prima atestare documentară a municipiului Rm. Valcea datează din 4 septembrie 1388, când Mircea cel Bătrân menționează într-un hrisov că se află în „orasul domniei, numit Râmnic”. Sigiliul orasului datează din 1505 fiind, după cum arată istoricul A. Sacerdoțeanu, „unul dintre cele mai vechi sigilii orășenesti din țara Românească”.

Numeroase documente arată că prin județ au trecut Mihai Viteazu, Matei Basarab, Doamna Chiajna, Constantin Brancoveanu, tatăl lui Mihai Viteazul Pătrascu cel Bun, Radu cel Frumos, Radu Paisie.

La 29 iulie 1848, în parcul Zăvoi din Ramnicu Valcea s-a intonat pentru prima dată cântecul *Desteaptă-te, române!* compus de Anton Pann, pe versurile poeziei „Un răsunet” de Andrei Muresanu, la ceremonialul organizat pentru cinstirea victoriei revoluției și sfințirea stindardelor libertății naționale.

Învățământ

Județul Valcea dispune de 130 unități (în anul 2018) de învățământ: grădinițe (27 de unitati), școli primare și gimnaziale (90 de unitati), licee, învățământ superior (38 de unitati), ce reprezintă 17% din totalul lor la nivel de regiune (744 unitati de invatamant).

Față de anul 2011 populația școlară și prescolară a scăzut cu aproape 12,75% (63874 înscriși în anul 2011, față de 80384 înscriși în anul 2011)

Sport

Activitatea sportivă a județului cuprinde mai toate disciplinele. Sporturile cele mai atractive sunt atletismul, baschetul, fotbalul și handbalul. Județul Valcea are 20 de cluburi sportive, dintre care cel mai cunoscut este Clubul Oltchim Ramnicu Valcea. Echipa de handbal feminin a clubului este multiplă campioană națională și castigătoare a unor importante trofee internaționale.

În județul Valcea existau în anul 2011 un număr de 5059 de sportive legitimate, ce reprezintă 22% din totalul sportivilor la nivel de regiune, respectiv 2% din totalul la nivel național.

Dotările sportive cuprind sală de sport, Arenele Traian, complexul sportiv Zăvoi, Fundația Romană pentru Tineret – în Ramnicu Valcea, 6 terenuri de sport în mediul urban și 60 de terenuri de sport și 8 săli de sport în mediul rural.

II.4.2. Direcțiile de intervenție ale strategiei județene de dezvoltare socio-economică

Dirjecțiile de intervenție identificate în Strategia de Dezvoltare Economică și Socială a Județului Valcea 2013 – 2018 sunt următoarele:

Domeniul 1 Resurse naturale și protecția mediului

1. Managementul deșeurilor industriale și menajere;
2. Management-ul zonelor împădurite, al ariilor naturale protejate, al terenurilor degradate și al terenurilor acoperite cu vegetație forestieră din afara fondului forestier;
3. Prevenirea catastrofelor naturale;
4. Dezvoltarea economică durabilă;
5. Managementul lucrărilor agricole;

Domeniul 2: Activități economice, mediu de afaceri, tehnologie și ocupare

- a) Dezvoltarea activităților economice productive
- b) Activitățile economice agricole și silvice
- c) Dezvoltarea serviciilor și parteneriatelor public-private în turism
- d) Dezvoltarea sectorului cercetare - dezvoltare - inovare pentru sprijinirea activităților economice.
- e) Dezvoltarea politicilor de ocupare și pregătire profesională și managerială pe piața forței de muncă
- f) Abordări strategice în domeniu

Domeniul 3: Turismul

- a) Servicii de calitate și pachete turistice integrate
- b) Promovarea turismului
- c) Dezvoltarea și diversificarea turismului prin parteneriate
- d)

Domeniul 4: Resurse umane și servicii (educație, formare profesională, sănătate, asistență socială, administrație publică, activități culturale)

- a) Formare profesională continuă
- b) Sănătate publică și servicii medicale
- c) Sisteme de gestionare și administrare a serviciilor
- d) Invățământ adaptat nevoilor pieței
- e) Servicii sociale
- f) Sprijinirea parteneriatelor
- g) Administrație publică

Domeniul 5: Infrastructură și utilități

- a) Modernizarea și reabilitarea rețelei de transport rutier
- b) Modernizarea și reabilitarea rețelei de transport feroviar
- c) Îmbunătățirea accesibilității în zonele turistice
- d) Modernizarea și reabilitarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare
- e) Dezvoltarea și eficientizarea sectorului energetic

II.5. Contextul local de dezvoltare durabila

II.5.1. Prezentarea generala a comunei Perisani

Cadrul natural

Comuna Perisani este așezată în nordul Depresiunii Loviștei, depresiune intramontană din cadrul Carpaților Meridionali, în străvechea Țară a Loviștei.

Prima atestare documentară a localității a fost la data de 10 Ianuarie 1519, în hrisovul dat de Neagoie Basarab, prin care se întărește slugerului Dragomir și fiicei sale Neacsa stăpânirea asupra părților din Podeni, Bumbusti jumătate, Bratovesti și Clocotici.

Analizând documentele istorice, se poate desprinde cu certitudine, că teritoriul actual al localității Perisani ca, de altfel, al întregii Țări a Loviștei, a fost aprig disputat, din cele mai vechi timpuri, dovadă fiind faptele istorice ce s-au petrecut aici iar mai recent, dese modificări ale structurii administrativ-teritoriale a zonei. Acest lucru nu este o pură întâmplare el se datorează așezării zonei la granița dintre principatele române și faptului că, pe aici, se făcea cea mai scurtă legătură, peste munți, între Ardeal și Muntenia, venind dinspre Sibiu spre Curtea de Argeș.

Din punct de vedere geografic apreciem peisajul ca fiind specific depresiunilor intramontane, totuși, cu un climat moderat și relativ blând, propice locuirii umane, spre deosebire de depresiunile intramontane din Carpații Orientali care au un climat mult mai rigid. Aceasta se datorează extinderii mult mai mari a depresiunii de o parte și de alta a Oltului, ceea ce îi conferă un climat de adăpost.

Zona este dominată de Masivul Cozia (1668 m.), situat la sud, și de prelungirile muntoase ale Munților Făgăraș care se află la o distanță, totuși, mare (peste. 10 km.) de zona locuită.

Aspectul general al zonei se poate compara cu o "cuvetă între munți" sau cu "fundul unei căldări" cum obișnuiesc să spună localnicii

Comuna Perisani este situată la o distanță de 11 km. de Drumul național D.N 7 de importanță europeană E 81, pe stânga Oltului și la o distanță de 62 de km. de reședința județului, municipiul Rm. Vâlcea. Este străbătută de D.N. 7 D, modernizat parțial fiind asfaltat doar 3 km în zona centrului civic al localității Perisani. Zona urbană din imediata apropiere a localității o întâlnim în orașele la distanțele: Brezoi - 25 km., Curtea de Argeș-40 km., Călimănești-40 km și Sibiu-72 km.

Comuna are în componența sa 8 sate și anume: Perisani, Baiasu, Mlaceni, Podeni, Poiana, Pripoare, Spinu și Surdoi.

Relieful

Relieful, în general, deluros al ariilor depresionare cu însușirile lui morfografice, morfometrice și expoziționale constituie un factor esențial de diferențiere și particularizare a spațiului natural cu implicații directe asupra potențialului economic și a modului de umanizare a zonei.

Pe cuprinsul acestei arii depresionare, a localității Perisani, se face foarte simțită prezența reliefului înalt al munților Făgăraș.

Gradul de fragmentare a reliefului apare în peisaj, în mod accentuat, fiind dat de alternanța văilor și a interfluviilor diferite ca suprafață.

Fragmentarea reliefului influențează, în mod direct, așezarea vetrei localității și a drumurilor de culme. Acolo unde fragmentarea este mai redusă și interfluviile mai largi, oamenii au găsit locuri favorabile pentru amplasarea așezărilor.

Se constată, în general, o fragmentare mai redusă în dealurile înalte din cadrul depresiunii, favorizând extinderea așezărilor și în zonele cu altitudini mai mari.

Predomină indicii de fragmentare orizontală cuprinși între 200-500 m și 500-700 m. Energia reliefului exprimată prin diferența de înălțime între două cote apropiate, de maximă și minimă altitudine, are valori de 500 m., ajungând în zonele mai înalte la valori de până la 600 de m.

Procesele actuale de degradare a terenului dețin areale restrânse în cadrul localității. Există, însă, zone unde despăduririle masive și pășunatul abuziv au determinat o eroziune de suprafață mai accentuată (de ex. pășunea Priboiasa din satul Pripoare). De asemenea, pârâul, care traversează satul Perisani, are, în timpul viiturilor, un puternic efect distructiv și de erodare a malurilor înalte cu influențe negative asupra circulației dintre satele Perisani și Mlăceni, necesitând lucrări de îndiguire și consolidare a versanților.

Relieful intramontan, acolo unde prezintă înălțimi mai accentuate, influențează deplasările locale ale populației în cadrul așezării, satele localității fiind situate la altitudini diferite. Diferența altimetrică dintre satul de reședință (Perisani) și satele Mlăceni și Poiana, depășește 350 m.

Solurile

Coeziunea mare a rocilor metamorfice dar și greutatea specifică includ dezechilibre în morfologia versanților.

Alternanța de roci pseudocoezive (marne) precum și neocoezive (pietrișuri și nisipuri) se evidențiază în arealul nord – vestic al Loviștei și se exprimă prin areale degradate.

În centrul comunei Perisani, la circa 500 m. de sediul primăriei, în anul 1996, s-a provocat o puternică alunecare de teren, din cauza stratului argilos, care a dus la deplasarea drumului județean 703 H (declarat, începând cu anul 2003, drum național). Alunecarea nu a afectat locuințe dar a distrus o porțiune din actualul drum național, făcând imposibilă, pentru o scurtă perioadă de timp, circulația între satele Spinu Perisani satul de reședință și celelalte sate din comună.

Alunecările de teren din zona centrului civic al comunei au fost stabilizate prin construirea mai multor praguri de colmatare, ziduri de sprijin, drenuri de apă, lucrări finanțate prin programele Phare în anul 1997, și B.E.I. în anii 2009-2010, ca în final efectele alunecării să fie înlăturate.

Clima

Localitatea Perisani este situată într-o arie depresionară înconjurată de culmi muntoase de înălțime medie, cu văi adăpostite și dealuri prelungi.

Clima este, în general, blândă, iernile sunt domoale și verile călduroase dar suportabile, neînregistrându-se fenomene meteorologice extreme.

Privită în ansamblul ei, clima se distinge printr-o diferențiere în raport cu creșterea altitudinii, conform legii zonalității verticale. Se individualizează prin următoarele particularități:

Având în vedere întinderea relativ mare a comunei Perisani, cuprinzând forme de relief diferite, putem vorbi de anumite climate specifice zonei:

Temperaturi extreme întâlnite până în prezent au fost de -26°C iar maxima absolută de 37°C .

Desigur, aceste valori de temperatură sunt valabile pentru zonele locuibile pentru că, în zonele înalte, practic, înghețul se poate produce în orice perioadă a anului.

Precipitațiile sunt, alături de relief și climă, elementul definitoriu al naturii oricărei zone geografice. Cercetarea regimului și repartiției cantitative a apei rezultată din precipitații prezintă un interes major deoarece o parte din apa provenită din ploi și topirea zăpezii constituie rezerva de umezeală a solului, asigurând scurgerea fluvială și alimentarea bazinelor hidrografice.

Pentru zona aferentă localității Perișani, putem menționa câteva caracteristici definitorii:

În regimul general al precipitațiilor apar și elemente de discontinuitate care duc la abateri de la medie, printre care se înscriu ploi de lungă durată urmate de inundații minore și înmlăștiniri, ploi torențiale cu efecte distrugătoare asupra solului sau secete de durată medie.

Flora și fauna

Începând cu anul 2000, a luat ființă Parcului Național Cozia, ce administrează o suprafață de 17 100 ha, din care cca 3000 ha pe raza localității Perișani, reprezentând 20 % din suprafața totală a acesteia. Limita nord-estică a parcului se continuă pe linia fondului forestier de pe stânga văii Băiașului până la confluența cu valea Călugăresei pe care o urmărește, în amonte, până la limita fondului forestier. Se continuă pe limita fondului forestier până la confluența cu pârâul Sturii și urmează malul drept al Băiașului până la intrarea în satul Pripoare.

De la intrarea în satul Pripoare până la Valea Roșia, limita parcului urmărește marginea fondului forestier, ocolind pe la vest, prin Vârful Sturului (840 m.), terenurile agricole aferente satelor Pripoare și Surdoiu.

De aici, limita se continuă, în aval, pe malul stâng al Văii Roșia și apoi pe limita fondului forestier, spre sud, pe malul drept al pârâului Podul (Valea Groșilor).

Habitatele montane de pe raza Parcului Național Cozia sunt de o specificitate aparte. Suportul principal al acestora este reprezentat de formațiunea cristalină cunoscută sub denumirea de "gnais de Cozia" și de microclimatul de adăpost ce au favorizat existența unor formațiuni biologice care surprind prin originalitatea și diversitatea lor.

Pădurile înbracă aproape în întregime toată zona, cu excepția unor mici areale unde arborii nu și-au putut fixa rădăcinile.

Gorunul a găsit condiții de vegetație prielnice la altitudini de peste 1200 de m., ajungând până în apropierea molidișurilor de sub stâncării, vegetând, astfel, la cea mai mare altitudine din țară și realizând o interesantă inversiune de așezare a etajelor de vegetație.

Bradul și fagul coboară până la altitudinea de 400 de m., coexistând, în unele zone, în amestec cu bradul și gorunul.

Printre pâlcurile de molid apar exemplare de anin de munte, mesteacăn de Cozia sau salcie pitică.

Zona cu cele mai valoroase ecosisteme se află în partea centrală a parcului, situată la altitudini de peste 1000 m, ce include vegetația de stâncărie. Aici sunt permise numai cercetări științifice și unele activități educative, turismul fiind practicat în mod controlat. Această zonă este înconjurată de o altă tampon ce se desfășoară până la poalele muntelui, cuprinzând versanți împăduriți până în firul văilor.

Din punct de vedere botanic aici există una dintre cele mai valoroase și pitorești colecții de plante din țară.

Au fost identificate nu mai puțin de 800 de specii floristice printre care amintim: plante alpine și subalpine (firuța, afinul, lâna caprelor), plante termofile (scumpia, pesma, rotoțelul Coziei), plante endemice (trandafirul de Cozia) și numeroase plante rare, (Floarea Reginei sau Leontopodium Alpinum), garofița de munte, iedera albă, laleaua pestriță sau micsandrele de stâncă).

Dintre speciile de floră ocrotită, putem menționa: pinul, laricele, tisa, roua cerului, ghințura, laleaua pestriță, ghimpele pădureț, bulbucii și garioafa de munte, floarea de colț, iedera albă, angelica, etc..

Parcul Național Făgăraș a luat ființă în anul 2007, care administrează o suprafață de totală de 192 830 ha, cuprinzând cca. 4 000 ha de teren forestier și pășuni alpine poziționate în zona de nord-est din suprafața comunei Perișani trasând o linie de hotar cu zona tampon a acesteia (proprietăți parti-

culare) incluzând în aria parcului culmea Poiana Lungă cu vârful acesteia de (1348,5m), trecând prin vârful Poiana Spinului (1358,6 m), continuând pe culmea Topologului, mai departe prin vârful Golul Ciabucetului (1542,2 m) mergând mai departe spre vârful Zănoaga (1553,9).

Reteaua hidrografică

Teritoriul comunei Perisani este străbătut de ape curgătoare cu un regim și debite relativ constante, care nu au înregistrat secări ale albiilor datorită faptului că își au izvoarele în zonele înalte, subalpine, unde precipitațiile depășesc 1000 mm./an.

Reteaua hidrografică este formată din râul Băiașu (debit multianual de 0,30 mc/s) având ca afluenți pâraiele: Valea Câmpului (cu izvorul sub Culmea Poienii Lungi – 1349 m.) și Pârâul Dosului (cu izvorul în Culmea Pojorâtului) ce-și unesc cursurile în pct. Secărele formând Valea Perisanilor – debit multianual de 0,15 mc/s; Frumușița și Râușor (cu izvoarele în Muntele Mamuri – 1299 m.); Poiana (cu izvoarele aferente); Valea Roșiei și Valea Calugăresii (cu izvoarele în Masivul Cozia); pârâul Grebla precum și alte cursuri mai mici. În partea de răsărit a comunei, se desfășoară râul Topolog (debit multianual de 2,5 mc/s), afluent al Oltului ca și râul Băiașu. Topologul primește, pe partea dreaptă, doi afluenți ce-și desfășoară cursul pe teritoriul localității Perisani: pârâul Pietrosului, cu izvorul în Muntele Pietrosu (1359 m.) și pârâul Cerbului cu izvorul în Muntele Cerbului.

Majoritatea localnicilor folosesc termenul de „vale”, impropriu spus pentru că, de fapt, aceste ape sunt pâraie din punct de vedere geografic.

Aproape fiecare sat are în apropierea sa o apă curgătoare permanentă. Excepție fac satele: Podeni, aflat pe un platou mai înalt, și satul Spinu străbătut de pârâul omonim care are un bazin hidrografic de mici dimensiuni și un debit mai scăzut, avându-și izvorul în zona deluroasă a Călimanului. Din aceste motive a înregistrat secări ale albiei în anii cu secete mai pronunțate.

Apele curgătoare care drenează perimetrele satelor se alimentează din masivele împădurite ce le înconjoară, având debite comparabile. Proveniența acestor ape este pluvială (în mică măsură subterană), caracteristică ce duce la variații de debit. În timpul verii debitul lor scade iar la mari ploi torențiale, cum s-au înregistrat în anii: 1964, 1970, 1975, 1996, au produs inundații ce au distrus terenuri cultivabile, poduri, imobile. În timpul marilor viituri, râul Băiașu transportă o mare cantitate de pietrișuri, nisipuri sau copaci smulși din rădăcini. Se apreciază că, în astfel de situații, debitul Băiașului depășește de câteva ori debitul normal al Oltului, al cărui afluent este. Aceste ape, în furia lor, pun și simplu „au rupt” porțiuni mari de teren lărgindu-și și adâncindu-și albia, luând cu ele aproape toate podurile și punțile.

Apele stătătoare sunt destul de slab reprezentate, fiind de mici dimensiuni. Sunt reprezentate de anumite bălți (Secături, Mierlii) și sectoare de înmlăștinire cu caracter semipermanent, specifice anumitor sezoane.

Apele subterane se diferențiază, după geneză și condițiile geologice de înmagazinare, în ape freatice, acumulări importante întâlnindu-se în depozitele cuaternare și sectoarele intramontane, și în ape de adâncime

Suprafața

Comuna Perisani, fiind o zonă de munte, are o suprafață agricolă redusă. Cea mai mare parte a terenurilor este ocupată de vegetația forestieră și fânețele naturale.

Suprafața localității Perisani este de 15.773 ha din care:

- Suprafața agricolă este de 4993 ha din care:
  - teren agricol cultivat: 231ha;
  - teren cu pomi: 241 ha;

- fanete/pasune: 4521 ha;
- Terenuri neproductive: 87 ha;
- Suprafata cu paduri: 10550ha;
- Lungimea drumurilor comunale: km;

II.5.2. Istorie si traditii

Comuna Perisani este de departe una din cele mai bogate in istorie , dispunand de multe izvoare istorice care fie au stat la baza formarii Tarii Romanesti , fie vorbesc despre diverse lupte din perioada feudalismului impotriva tatarilor , ramanilor , ungarilor , turcilor , razboiul de independenta din 1877 ,primul si al doilea razboi mondial

Cea mai importanta zona cu descoperiri arheologice a unor situri istorice continand obiecte vechi , cioplite in piatra de mana omului cu inscriptii hieroglifice sau scrieri in ebraica, care atesta vechimea asezarii o intalnim in satul Pripoare

Pripoare din Perisani este satul care a stat marturie luptei de la Posada in 1330 cand mosnenii-osteni ai lui Basarab I,Intemeietorul Tarii Romanesti,au purtat cea mai glorioasa lupta din acea perioada zdrobind , in zilele de 9-12 Nov. 1330 , numeroasa oaste a lui Carol Robert de Anjou , rege al Ungariei

Dovada ce aduce certitudinea stabilirea locului acestei batalii se face prin argumntele arheologice descoperite in anul 2021, in albia parului Baiasu, zona care coincide cudescrierea cronicei pictate de la Viena, care arata ca batalia a avut loc intr-o zona depresionara , in forma de corabie, exact cum dealurile subcarpatice ale muntilor Cozia si Fagaras se intalnesc in acest loc.

Obiectivul istoric Posada 1330 , poate fi considerat un brand turistic al comunei Perisani, obligand administratorii locali si comunitatea din zona sa intervina prin orice solutie de modernizare a zonei, prin crearea unei infrastructuri moderne care sa fie adaptata pitorescului zonei, arhitecturii locale, completata cu obiceiurile traditionale.

Se presupune ca anul 2015 sa aduca finalizarea lucrarilor de cercetare istorica a acestui obiectiv si printr-un aviz national al Acdemiei Nationale de Istorie sa fie parafata Certificarea definitiva a stabilirii luptei Posada1330 din satul Pripoare

Tot in satul Pripoare s-au descoperit ruinele unor ziduri construite din ceramica arsa care scot la ivealaimaginea unui fort austriac datand din secolul 18, ceea ce impune ca in viitor sa se promoveze un proiect de restaurare si conservare a obiectivului

De asemenea , in apropiereaparului Baiasu , in zona toponimului Comori s-au descoperit ruinele unui punct militar de observare si avertizare folosit de romani in comunicarea cu soldatii din castrele romane existente in zonaŞ Pont vectus –Caineni , Arutela – Calimanesti, Racovita, Titesti si Radacnesti. Si pentru acest obiectivse impune includerea lui in programul national al siturilor de istorie

Tinand cont de importanta obiectivelor istorice din aceasta zona sa considera ca ele pot fi unelte reale ale dezvoltarii turismului in localitate ceea ce obliga administratia locala sa se identifice in patrimoniul local si national prin semnalizari si marcaje legale si in acelasi timp popularizareaprin publicitatea locala si nationala pentru a fi cunoscute de oamenii din judet, tra sau afara Romaniei

Umanizarea zonei studiate s-a făcut, evident, cu multe milenii înaintea primelor atestări documentare, încă din neolitic. Şi argumente, în acest sens, ne aduc descoperirea în zonă a unor fragmente ceramice şi a unor topoare cu braţe în cruce, executate prin turnare în tipare bivale, cu nervuri de lipire şi ciocnire.